

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бізнес - адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

**Кваліфікаційна робота
бакалавра**

на тему: «Організація кредитування міжнародного бізнесу
АТ «Райффайзен банк»»

Виконав : студент 4 курсу, групи 6.0730-зед-з _____
спеціальності 073 менеджмент освітньої програми
менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
Бойко О. О.

Керівник : викладач кафедри бізнес-адміністрування і
менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
доктор філософії, PhD
Магомедова Т. М.

Рецензент : завідувач кафедри бізнес-адміністрування
і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
доктор наук з державного управління, професор
Бікулов Д. Т.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет менеджменту _____

Кафедра бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр _____

Спеціальність 073 Менеджмент _____

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Д.Т. Бікулов _____

« _____ » _____ 2024 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Бойко Олександр Олександрович _____

1. Тема роботи «Організація кредитування міжнародного бізнесу _____

АТ «Райффайзен банк»» _____

керівник роботи: Магомедова Т. М., викладач кафедри бізнес-адміністрування і _____
менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, доктор філософії, PhD _____

затверджені наказом ЗНУ від 27.12.2023 року № _____ 2225-с _____

2. Строк подання студентом роботи _____ 25.05.2024 р. _____

3. Вихідні дані до роботи навчальні посібники, монографії, періодичні та _____
аналітичні вітчизняні та зарубіжні матеріали, фінансова звітність підприємства, _____
інтернет ресурси _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно _____
розробити) _____

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ _____
МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ _____

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО _____
БІЗНЕСУ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК» _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) __

13 таблиць

7 рисунків

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Магомедова Т. М.		
2	Магомедова Т. М.		

7. Дата видачі завдання 01.10.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи у наукового керівника.	01.10.2023	
2.	Затвердження змісту роботи.	02.10.2023	
3.	Огляд літератури за темою кваліфікаційної роботи.	03.10.23-13.11.23	
4.	Розробка чернетки I розділу кваліфікаційної роботи.	14.11.23-23.12.23	
5.	Написання I розділу кваліфікаційної роботи.	24.12.23-31.01.24	
6.	Збір розрахунково-аналітичного матеріалу за темою.	01.02.24-21.02.24	
7.	Розробка чернетки II розділу кваліфікаційної роботи.	22.02.24-20.03.24	
8.	Написання II розділу кваліфікаційної роботи.	21.03.24-29.04.24	
9.	Оформлення кваліфікаційної роботи згідно вимог.	30.04.24-08.05.24	
10.	Попередній захист кваліфікаційної роботи.	09.05.2024	
11.	Проходження нормоконтролю.	10.05.24-20.05.24	
12.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру.	25.05.2024	
13.	Захист кваліфікаційної роботи.	травень 2024	

Студент

(підпис)

О. О. Бойко

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

(підпис)

Т. М. Магомедова

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)

Т. М. Магомедова

(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи бакалавра: 62 с., 7 рис., 13 табл., 33 джерела.

Об'єкт дослідження: процес організації кредитування міжнародного бізнесу.

Предмет дослідження: особливості процесу організації кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк».

Мета дослідження: визначення особливостей організації кредитування міжнародного бізнесу банківською установою.

Методи дослідження: узагальнення та логічний аналіз, статистичне порівняння, методи фінансово-економічного аналізу, графічні та табличні методи.

Організацію банківського кредитування визначено як послідовність кроків, через надання фінансових ресурсів на певних умовах та із забезпеченням їх повернення. Особливості кредитування міжнародного бізнесу включають валютні операції, кореспондентські відносини та високий рівень кваліфікації працівників. Ефективність кредитування міжнародного бізнесу визначено як отримання прибутку банком та підтримку українських компаній на глобальному ринку, що сприяє підвищенню прибутковості національної економіки.

Надана організаційно-економічна характеристика АТ «Райффайзен банк», проаналізовано його кредитний портфель та проведено оцінку кредитування міжнародного бізнесу. Надано прогнозну оцінку обсягів кредитування міжнародного бізнесу на 2024 р. Розроблені пропозиції для удосконалення організації кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк».

Інформаційна база роботи: законодавство України, посібники, наукові статті, дослідження, звітність АТ «Райффайзен банк».

БАНК, МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС, ОРГАНІЗАЦІЯ КРЕДИТУВАННЯ, КРЕДИТ, КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ.

ABSTRACT

Thesis for the Degree: 62 p., 7 fig., 13 tab., 33 sources.

The object of the research: the process of organization of international business lending.

The subject of the research: peculiarities of the process of organizing international business lending in Raiffeisen Bank.

The purpose of the thesis for the master's degree is to determinate of peculiarities of organizing international business lending by a banking institution.

The research methods: generalization and logical analysis, statistical comparison, methods of financial and economic analysis, graphical and tabular methods.

The organization of bank lending is defined as a sequence of steps, through the provision of financial resources on certain terms and ensuring their return. Peculiarities of international business lending include currency transactions, correspondent relations, and a high level of employee qualification. The effectiveness of international business lending is defined as the bank's profit and support for Ukrainian companies on the global market, which contributes to increasing the profitability of the national economy.

The organizational and economic characteristic of Raiffeisen Bank were provided, its credit portfolio was analyzed, and an evaluation of international business lending was carried out. A forecast estimate of international business lending volumes for 2024 was provided. Proposals have been developed for improving the organization of international business lending Raiffeisen Bank.

Information base of the work: Ukrainian legislation, manuals, scientific articles, research, reports of Raiffeisen Bank.

BANK, INTERNATIONAL BUSINESS, LENDING ORGANIZATION, CREDIT, CREDIT PORTFOLIO, LENDING EFFICIENCY.

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА.....	2
РЕФЕРАТ.....	4
ABSTRACT.....	5
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ	9
1.1 Сутність організації банківського кредитування	9
1.2 Особливості організації кредитування міжнародного бізнесу	12
1.3 Ефективність кредитування міжнародного бізнесу	16
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК»	19
2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «Райффайзен банк» ...	19
2.2 Аналіз кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк»	28
2.3 Оцінка кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк»..	42
2.4 Прогнозування обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу	50
2.5 Пропозиції щодо удосконалення кредитування зовнішньоекономічної діяльності АТ «Райффайзен банк»	54
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Актуальність дослідження. В сучасних умовах глобалізації економіки та постійних змін на міжнародних ринках бізнес активно розглядає можливості розширення своєї діяльності на зовнішні ринки. Однак, для багатьох з них недостатність власних фінансових ресурсів стає перешкодою на шляху до цієї мети, змушуючи звертатися до банківських установ для отримання кредитів. Підтримка таких ініціатив з боку банків має не лише комерційне значення, але й соціальне, сприяючи розвитку національної економіки, збільшенню зайнятості та підвищенню рівня економічного добробуту.

Однак, кредитування міжнародного бізнесу має свої особливості, які відрізняються від національних кредитних операцій та потребують додаткового дослідження та управління. Специфіка банківського кредитування міжнародного бізнесу полягає у використанні іноземної валюти для надання кредитів або на придбання іноземної валюти. Вплив військового конфлікту та коронавірусної кризи створює нові ризики, які вимагають адаптації стратегій управління кредитним портфелем для забезпечення стабільності банківського сектору та збереження економічного зростання. Це створює додатковий простір для дослідження та вдосконалення методів кредитування міжнародного бізнесу з метою мінімізації ризиків та максимізації користі для всіх сторін процесу, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Питання кредитування міжнародного бізнесу банківськими установами в своїх дослідженнях розглядали наступні науковці: Жмурко І. В., Крупка М.І., Мамедов М. Х., Мангушев Д. В., Сищук А. А., Стубайло Т. С., Ткач І. І., Файчук О. М., Сидоренко С. В., Хомутенко Л. І.

Об'єктом дослідження виступає процес організації кредитування міжнародного бізнесу.

Предметом дослідження є особливості процесу організації кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк».

Мета роботи полягає в визначенні особливостей організації кредитування міжнародного бізнесу банківською установою.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- розкрити сутність організації банківського кредитування;
- дослідити особливості організації кредитування міжнародного бізнесу;
- розглянути ефективність кредитування міжнародного бізнесу;
- надати організаційно-економічну характеристику АТ «Райффайзен банк»;
- проаналізувати кредитний портфель АТ «Райффайзен банк»;
- здійснити оцінку кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк»;
- спрогнозувати обсяг кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу;
- запропонувати шляхи удосконалення кредитування зовнішньоекономічної діяльності АТ «Райффайзен банк».

Методи дослідження. Для вирішення завдань, сформульованих у роботі, були використані загальні та специфічні методи і прийоми: узагальнення та логічний аналіз, статистичне порівняння, методи фінансово-економічного аналізу, графічні та табличні методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавство України, інші нормативно-правові документи, посібники, наукові статті та дослідження. Джерелами для проведення аналітичних розрахунків є офіційна статистична та фінансова звітність АТ «Райффайзен банк».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ

КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1 Сутність організації банківського кредитування

Банківська система відіграє ключову роль у ринковій економіці, забезпечуючи потребу у фінансових послугах для розвитку комерції та промисловості. Історично банки розвивалися із зростанням товарного виробництва, виступаючи в ролі посередників для ефективного перерозподілу капіталу. Кредитування, як один із основних напрямів діяльності комерційних банків, відіграє вирішальну роль у цьому процесі, надаючи необхідні ресурси для розширення та інновацій у бізнесі [7].

Серед дослідників існує декілька підходів до визначення поняття «кредит». Кредит розглядається як рух позикового капіталу; як економічні відносини, пов'язані з наданням вільних грошових ресурсів; як постачання коштів або товарів. Важливо розуміти, що кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки, вибір конкретного визначення часто залежить від контексту, в якому воно використовується [12]. Відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 №2121-III, банківський кредит є «будь-яким зобов'язанням банку надати певну суму грошей, будь-якою гарантією, будь-яким зобов'язанням придбати право вимоги боргу, будь-яким продовженням строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми» [25].

Банківський кредит дозволяє банкам надавати грошові кошти клієнтам, які потребують фінансування. Основою для такого кредитування є грошовий капітал, який є окремим від промислового капіталу. У зв'язку з різноманітністю потреб позичальників та інтересів банку, умови надання кредитів можуть

змінюватись. Банківські кредити класифікуються за низкою показників та критеріїв для спрощення управління кредитним портфелем банку. До таких критеріїв відносяться: мета використання кредитних коштів, наявність та тип забезпечення, терміни кредиту, методи надання та погашення кредиту, порядок та спосіб сплати відсотків та ступінь ризику. Кредитний договір регулює умови та терміни повернення кредиту, відсоткову ставку, а також інші важливі аспекти кредитних відносин між банком та клієнтом [12].

Для розуміння сутності кредитування важливо враховувати його економічну природу, взаємодію учасників ринку, різноманітність продукції, фактори, що сприяють або обмежують зростання. Принципи організації банківського кредитування тісно пов'язані між собою та функціонують узгоджено, оскільки впливають з сутності самого кредиту. Кредит має бути виданий з чітко визначеною метою та строком користування. Кредитна сума, яку повертає позичальник, включає додаткові відсотки. Принцип зворотності підкреслює зобов'язання позичальника повністю виплатити суму кредиту. Водночас кредитор при наданні кредиту може вживати заходів, які забезпечать повернення кредиту в установленій термін [29].

В процес кредитування залучається комплекс елементів, принципів, об'єктів і методів, які мають соціально-комерційний характер і забезпечують циркуляцію кредитних ресурсів, разом утворюючи кредитну систему. Кредитування також включає економічні, фінансові та правові механізми, які складаються з різноманітних стимулів і важелів, що сприяють ефективній роботі системи.

Планування взаємодії між учасниками кредитування є важливою частиною організації кредитування. Для банку об'єктом планування є обсяг кредиту, терміни його погашення, доходи та витрати, пов'язані з кредитними операціями. Позичальникам необхідно планувати та регулювати свої виробничі та фінансові можливості для забезпечення своєчасного погашення кредиту та сплати відсотків. Організація, контроль і управління кредитним процесом є ключовими для оптимізації кредитної системи і забезпечення безпеки,

стабільності та прибутковості кредитних операцій [16].

Незважаючи на те, що багато дослідників використовують термін «кредитний процес» без чіткого визначення, можна стверджувати, що кредитування представляє собою організовану послідовність етапів руху банківського кредиту. Існують різні погляди щодо етапів кредитування та їх сутності. Кредитування починається ще з моменту створення кредитних ресурсів. На першому підготовчому етапі відбувається аналіз потенційних позичальників, який включає макроекономічну оцінку країни та специфіку регіону, галузі, оцінку кредитоспроможності компаній, їхнього бізнесу, потенційних термінів погашення. Також на цьому етапі відбувається підготовка та оцінка готовності банківських працівників до взаємодії з потенційними позичальниками різних категорій.

Другий етап кредитування безпосередньо пов'язаний залученням позичальників та наданням кредитів. Відбувається опрацювання запитів на позики, проводиться економічний аналіз наданих позичальником документів, щоб оцінити ринковий потенціал та привабливість кредитної операції. На основі аналізу визначаються оптимальні умови кредитування, включаючи метод позики, тип кредитного рахунку, термін позики, розмір та вид процентної ставки, а також спосіб погашення кредиту. Однією з ключових проблем у банківській практиці є забезпечення повернення кредиту. У разі проблем з погашенням кредиту банк може звернутися до суду для введення зовнішнього управління майном боржника або для застосування ліквідаційних процедур. Професіоналізм кредитного персоналу визначається не тільки знаннями в галузі економіки та маркетингу, але і розумінням макроекономічних, галузевих та регіональних тенденцій, вмінням ефективно працювати з заставами, оскільки це може вплинути на ліквідність та стабільність банку. Якщо результати оцінки є позитивними, цей етап завершується підписанням кредитного договору. Відбувається безпосереднє надання банківського кредиту.

Третій етап кредитування зосереджений на моніторингу використання кредитних коштів. Мета цього етапу – гарантувати регулярність виплат за

кредитом. Це включає перевірку ефективності використання кредиту позичальником, що має забезпечити достатній прибуток для повернення кредиту та сплати відсотків. Кредитна політика, яка передбачає раннє виявлення проблем у позичальника забезпечує оперативне втручання для захисту інтересів банку та запобігання незворотним втратам.

Четвертий етап кредитування включає повернення коштів банку та сплату нарахованих відсотків. Цей етап демонструє результати роботи кредитного відділу та їх професіоналізм на попередніх стадіях. Успішне погашення кредиту та відсотків сприяє формуванню позитивної кредитної історії позичальника. У разі проблем з поверненням коштів, кредитний відділ має вжити заходів для вирішення ситуації, включаючи аналіз можливих помилок у видачі кредиту та його моніторингу. Якісне забезпечення кредиту є ключовим для швидкого вирішення проблем з погашенням основної суми, відсотків та штрафів. Банки повинні також забезпечити належну кваліфікацію оцінювачів та ефективність процедур застави, щоб уникнути труднощів з реалізацією застави [6; 8; 26; 28].

Таким чином, банківський кредит відіграє важливу роль у стимулюванні економічного розвитку як джерело фінансування для бізнесу. Кредитування розглядається як послідовна організація різних кроків, що становлять рух банківського кредиту, кожен з яких спрямований на досягнення головної мети – отримання прибутку як для банку, так і для бізнесу.

1.2 Особливості організації кредитування міжнародного бізнесу

У глобальному економічному просторі міжнародний бізнес набуває все більшої актуальності, виступаючи як основна форма міжнародних економічних відносин. Міжнародний бізнес охоплює широкий спектр діяльності, перетинаючи національні кордони та забезпечуючи обмін товарів та послуг. Він об'єднує наукові знання, технологічні інновації, виробничі процеси, комерційні операції, сервісні послуги, залучаючи до співпраці економічні суб'єкти з різних

країн для досягнення комерційних цілей на світовому ринку, маючи на меті отримання прибутку. Міжнародний бізнес розглядається як взаємовигідна співпраця між державами, корпораціями та підприємствами та спирається на принципи міжнародного поділу праці та розвитку. Ця взаємодія зумовлена різноманітністю природних ресурсів, географічними особливостями, кліматичними умовами, історичними аспектами виробництва та розмірами робочої сили [1, с. 368].

Міжнародний бізнес – це підприємницька діяльність, що включає використання капіталу в різних формах для забезпечення зростання ділової активності на міжнародному рівні. Це також форма взаємодії у міжнародних економічних відносинах, спрямована на використання переваг транскордонного співробітництва. У якості процесу, міжнародний бізнес відзначається специфічною структурою, методами, умовами та правилами ведення діяльності, а також конкретними результатами, досягнутими завдяки цьому виду взаємодії. Міжнародному бізнесу властиві наступні особливості:

- обмін ресурсами, товарами та послугами між країнами;
- зниження витрат завдяки використанню глобальних ресурсів, міжнародному поділу праці та економії масштабу;
- різноманітність у використанні країн для різних бізнес-сфер [20, с. 6; 30].

Вплив на міжнародний бізнес мають внутрішні та зовнішні фактори. Внутрішні фактори включають наявність та ефективність ресурсів, кваліфікацію персоналу та організаційний рівень. Зовнішні фактори представлені на національному, регіональному та міжнародному рівнях. На національному рівні важливими є інвестиційне середовище, податкове навантаження, законодавство про іноземні інвестиції та корпоративна громадська думка. На регіональному рівні ключовим є розвиток інтеграційних процесів. На міжнародному рівні основними є комунікаційні фактори, цінові питання, валютні коливання, надійність інформації та міжнародне законодавство [2, с. 31].

Розширення світової торгівлі, збільшення об'єднань і поглинань у

промисловості та фінансовому секторі, а також лібералізація капіталу та глобалізація бізнесу сприяли зростанню міжнародних кредитних послуг. Кредити є ключовим елементом міжнародного бізнесу, забезпечуючи необхідне фінансування для розвитку глобальної економіки. Держави, корпорації, фінансові інституції, підприємства, фізичні особи виступають як учасники кредитних відносин, кожен з яких має свої інтереси як кредитор або як позичальник. Важливим завданням для всіх є ефективно управління кредитами, щоб забезпечити їхнє своєчасне повернення та досягнення фінансових цілей [32].

Зовнішнє фінансування для компаній, що виходять на міжнародний ринок, залежить від багатьох змінних, включаючи стратегію фінансування активів, стадію бізнес-циклу, сезонні потреби, а також короткострокові та довгострокові фінансові плани. Банки повинні враховувати ці фактори при розгляді кредитних заявок, щоб забезпечити адекватне фінансування та зниження ризиків.

Форми кредитування міжнародного бізнесу представлені широким спектром кредитних інструментів:

– короткострокове кредитування (овердрафт без забезпечення у національній або іноземній валюті, авансові платежі під інкасові операції, дисконтування або придбання банком векселів/чеків, кредитні лінії з акцептом, аванси від покупців, факторинг експортних операцій, кредитування через експортних агентів, фінансування за допомогою комісійних компаній);

– середньострокове кредитування (позика у національній чи іноземній валюті, кредити від спеціалізованих державних установ, форфейтинг, лізингові операції, міжнародні кредитні асоціації, контрактація);

– довгострокове кредитування (емісія єврооблігацій, кредитування покупців, фінансування проєктів, випуск акцій).

Ці інструменти надають можливість компаніям забезпечити необхідне фінансування для розширення експорту, виходу на міжнародні ринки та збільшення обсягів зовнішньої торгівлі [20, с. 304].

Міжнародні корпоративні банківські кредити мають свої особливості, які відрізняють їх від стандартних кредитних продуктів:

- кредити зазвичай надаються в іноземній валюті, що вимагає від банку наявності валютної ліцензії;
- кредитний цикл тісно пов'язаний з циклом господарської операції позичальника;
- банк має бути членом SWIFT та інших міжнародних платіжних систем;
- наявність спеціалістів у сфері зовнішньоекономічної діяльності є критичною для обслуговування міжнародних кредитних операцій [18].

Іноземні банки часто мають перевагу в обслуговуванні юридичних осіб, особливо коли йдеться про великий український бізнес, орієнтований на міжнародний ринок, а також міжнародні компанії, які проводять операції в Україні [4, с. 91; 27].

Банки пропонують не тільки стандартні умови кредитування для суб'єктів міжнародного бізнесу. Міжнародні кредити існують також у формі позик на товари, які знаходяться в країні експортерів, позик на товари, які перебувають у дорозі, а також позик на товари або документів на товари, які знаходяться в країні-імпортерів. Крім того, великі експортні компанії можуть отримувати банківські позики без застави товарів, якщо вони мають довгострокові ділові відносини з банками та участь у їх капіталі.

Ефективне використання кредитних ресурсів може сприяти інноваціям, збільшенню виробничих потужностей та покращенню якості продукції, що, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність на глобальному рівні. Саме висока конкурентоспроможність є ключовим фактором, який впливає на успіх підприємства на міжнародному ринку, а також на загальну ефективність галузей національної економіки.

Міжнародне кредитування не лише підвищує конкурентоспроможність, але й сприяє перерозподілу капіталу між країнами для підтримки розширеного відтворення та прискоренню реалізації товарів на глобальному рівні. Розвиток безготівкових платежів на валютних ринках дозволяє економити витрати на

обіг міжнародних грошових коштів. Додатковий вплив міжнародного кредитування включає стимулювання експорту товарів та послуг, створення сприятливих умов для приватних інвестицій, отримання прибутку від використання високоякісних ресурсів з інших країн, а також розвиток міждержавних зв'язків. Ці аспекти підкреслюють значущість кредитування в міжнародному бізнесі, як для підтримки глобальної торгівлі, так і для стимулювання економічного розвитку. Це особливо важливо для залучення інвестицій та розширення міжнародних економічних відносин [11, с. 145].

Таким чином, міжнародний бізнес можна охарактеризувати як взаємодію між компаніями різних форм власності, розташованими у різних країнах, з основною метою отримання прибутку через переваги та можливості, які надає міжнародна торгівля. Залучення кредитних ресурсів та ефективна організація кредитування міжнародного бізнесу стимулює розширення міжнародних економічних відносин та економічний розвиток національного бізнесу на глобальному ринку.

1.3 Ефективність кредитування міжнародного бізнесу

Економічний ефект можна охарактеризувати як позитивний результат економічної активності, або як кількісну і якісну оцінку впливу компонентів економічної системи на її продуктивність, що зазвичай вимірюється у фінансових показниках і по суті являється прибутком.

Економічну ефективність банківського кредитування мають отримувати не лише ключові учасники кредитних відносин (кредитор та позичальник), але й держава. Таким чином, ефективність кредитування можна розглядати через наступні аспекти:

- ефективність банківського кредитування для фінансової установи;
- ефективність банківського кредитування для підприємства;
- вплив цих кредитних відносин на економіку країни.

Ефективність банківського кредитування охоплює комплексну оцінку,

яка враховує економічні, соціальні та організаційні результати. В центрі знаходиться економічна ефективність, яка є кількісним та якісним результатом роботи банку у сфері кредитування.

Банки, які виступають кредитором у сфері бізнесу, формують свої ресурси з різноманітних джерел на комерційній основі, тому для них критично важливо досягати прибутку від кредитних операцій. Проте серед ключових економічних показників ефективності кредитування для банку слід виділити не лише прибуток, але й зростання вартості капіталу, покращення якості кредитних продуктів та інші важливі фактори.

Для оцінки ефективності банківського кредитування існує кілька підходів з врахуванням різних показників:

- ефективна ставка – це показник, що відображає реальний відносний дохід, отриманий за рік;
- чистий приведений дохід – це сума абсолютних значень результатів кредитної діяльності банку;
- внутрішня норма дохідності – це розрахункова ставка відсотків, яка відображає прибутковість інвестицій;
- підходи, що враховують аналіз сукупності показників оцінки якості кредитування, включаючи внутрішню норму дохідності;
- підходи, що базуються на врахуванні ризиків кредитування, та методи статистичного та непараметричного аналізу.

Ці підходи допомагають банкам оцінити ефективність кредитних операцій, враховуючи різні аспекти фінансової діяльності та ризики [17].

Для бізнесу ефективне використання кредитних коштів може покращити фінансовий стан, але надмірне або економічно необґрунтоване залучення позик може призвести до його погіршення. Аналізуючи ефективність використання позикового капіталу, важливо оцінити ефект фінансового важеля, який визначає чи перевищує рентабельність інвестицій вартість позикових коштів, що призводить до збільшення рентабельності власного капіталу [3].

Аналіз структури поточних активів підприємства визначає, яка частина

цих активів фінансується за рахунок кредиторської заборгованості. Це дозволяє зрозуміти, наскільки підприємство залежне від зовнішнього фінансування. Порівняння сум дебіторської та кредиторської заборгованостей може вказувати на ефективність управління оборотними активами. Якщо сума дебіторської заборгованості перевищує кредиторську, це може свідчити про надмірну концентрацію ресурсів у дебіторській заборгованості. Також важливо аналізувати тривалість обох видів заборгованостей, оскільки більш тривала кредиторська заборгованість, порівняно з дебіторською, може свідчити про ефективне використання кредитних ресурсів [3].

Для національної економіки значущим є ефективне перетворення заощаджень банківських установ у виробничі інвестиції підприємств, що підкреслює їх роль у фінансуванні різних секторів економіки. Ефективність може бути виміряна за такими індикаторами, як співвідношення загальних активів, капіталу та кредитних ресурсів до ВВП, а також темпи їх зростання [3].

Таким чином, ефективність кредитування міжнародного бізнесу визначено як отримання прибутку банком-кредитором, а також підтримку українських компаній у зміцненні їх позицій на глобальному ринку. Це, у свою чергу, сприяє збільшенню експорту товарів та послуг, підвищенню прибутковості та загальної ефективності національної економіки.

Отже, кредитування в банківській сфері відіграє критичну роль у сприянні економічному росту, забезпечуючи потрібні ресурси для розширення бізнесу. Для міжнародного бізнесу кредитування є особливо важливим, оскільки воно підтримує міжнародні торговельні операції та розширює присутність компаній на глобальному ринку. Ефективне кредитування допомагає українським компаніям зміцнювати свої позиції на світовому ринку, що сприяє збільшенню експорту, підвищенню прибутковості та загальному економічному розвитку країни.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК»

2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «Райффайзен банк»

Акціонерне товариство «Райффайзен Банк» було засноване 3 березня 1992 року у формі відкритого акціонерного товариства та отримало реєстрацію за рішенням Правління Національного банку України №94 від 27 березня 1992 року. З жовтня 2005 року, воно стало частиною банківської групи «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ», зареєстрованої в Австрії. Згідно з вимогами українського законодавства, у 2009 році його переорганізували у Публічне акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль». У квітні 2018 року на загальних зборах акціонерів було прийнято рішення про зміну назви на Акціонерне товариство «Райффайзен Банк Аваль» (Протокол №36-58 від 27.04.2018 р.). Це акціонерне товариство стало повним правонаступником Публічного акціонерного товариства «Райффайзен Банк Аваль». З 2021 року воно було перейменоване на Акціонерне товариство «Райффайзен Банк», також усі права та обов'язки, що належали Акціонерному товариству «Райффайзен Банк Аваль», перейшли згідно зі Статутом банку.

Адреса: Україна, 01011, місто Київ, вулиця Алмазова Генерала, будинок 4А

Організаційно-правова форма – акціонерне товариство, тип акціонерного товариства – приватне акціонерне товариство.

Власником контрольного пакету акцій АТ «Райффайзен Банк» є «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ». Здійснення контролю над «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ» забезпечується компанією «Райффайзен-Холдінг Нідеростеррайх-Він ТОВ», також розташованою в Австрії. Таким чином, «Райффайзен-Холдінг Нідеростеррайх-Він ТОВ» фактично є кінцевим

контролером АТ «Райффайзен Банк». На момент квітня 2024 року, «Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ» володіє 68,21% акцій АТ «Райффайзен Банк».

Організаційна структура АТ «Райффайзен Банк» сполучає особливості лінійної та функціональної структур. Центральний офіс банку знаходиться у Києві. Банк має регіональні відділення, розташовані у всіх великих містах України.

Органами управління банку виступають Загальні збори акціонерів, Рада банку, Правління та Ревізійна комісія. Акціонери банку проводять загальні збори в регіонах і обирають своїх представників, які беруть участь у роботі цих зборів. Рада директорів банку регулярно збирається на щоквартальні засідання, на яких обирає своїх членів.

Раніше існувала трирівнева система, коли відділення безпосередньо підпорядковувалися регіональним відділенням, а ті – центральному офісу банку. Проте в липні 1999 року було прийнято рішення про перехід на дворівневу систему управління, де першим рівнем є Банк як юридична особа, а другим – центральні відділення, що не є юридичними особами та діють від імені банку. Важливо відзначити, що у структурі банку немає окремого відділу, що безпосередньо керує роботою відділень.

Станом на 2024 рік мережа АТ «Райффайзен банк» налічувала 332 активних відділення у регіонах України. Згідно з інформацією НБУ за чисельністю відділень в Україні АТ «Райффайзен банк» займає третє місце. У цій мережі присутні як універсальні, так і спеціалізовані відділення, включаючи комісійні пункти, відділення індивідуального обслуговування та інші спеціалізовані підрозділи. Повнофункціональні відділення пропонують повний спектр банківських послуг для фізичних та юридичних осіб. Комісійні пункти загалом обслуговують приватних клієнтів за готівковими операціями. VIP-відділення спрямовані на індивідуальне обслуговування преміальних клієнтів.

Однією з особливостей цієї організаційної структури є те, що всі відділення звітують Раді директорів банку, а будь-які проблеми можуть

вирішуватися з Радою правління банку. Таким чином, кожне відділення отримує кваліфіковану підтримку. Ця структура є досить ефективною, оскільки кожен спеціаліст – найкомпетентніший у своїй сфері діяльності. Департаменти підпорядковуються директорам, а дирекція – керівникам, які несуть відповідальність перед головою правління Банку за виконання покладених на них завдань. Таким чином, відбувається децентралізація управління та концентрація повноважень управління операційною діяльністю.

Кожен підрозділ має чітко визначені цілі, що сприяє їхньому ефективному виконанню. Також кожен підрозділ може спеціалізуватися на конкретних завданнях, що сприяє підвищенню якості надання послуг. Організаційна структура дозволяє швидко реагувати на зміни на ринку і відповідати на нові потреби клієнтів. Однак треба відзначити, що нестабільність взаємовідносин між різними частинами організації може призвести до конфліктів та ускладнень у роботі. Управління різними підрозділами з різними функціями та цілями може бути складним і вимагати значних зусиль з боку адміністрації.

Аналізуючи організаційну структуру АТ «Райффайзен Банк», можна відзначити наявність сформованих елементів системи стратегічного управління. Наприклад, під керівництвом Голови Правління банку функціонує департамент ризик-менеджменту, який відповідає за стратегічний аналіз та управління ризиками. Стратегія банку розробляється не тільки на вищому рівні управління, але й залежить від конкретних умов і потреб ринку. Таким чином, враховуючи специфіку ведення бізнесу в різних регіонах та наявність конкурентів, Головний банк формує стратегію розвитку на рівні підрозділів. Це сприяє адаптації банку до місцевих умов і попиту на банківські послуги. Стратегія АТ «Райффайзен Банк» пропонує прокладення шляху подальшого розвитку, зосередженого на виконанні стандартів Райффайзен Інтернешнл та кращих практик світових банків, а також на утриманні провідних позицій у 20 ключових сегментах банківського ринку України.

Негативно позначилася на діяльності банку повномасштабна війна, яка

розпочалася у 2022 році в Україні. Внаслідок окупації деякі відділення були змушені припинити свою роботу. Більше того, обсяги діяльності за період з березня по травень 2022 року суттєво зменшилися. Однак завдяки ефективним управлінським рішенням керівництву банку вдалося підтримати функціонування. Військові дії призвели до складних викликів для банку, зокрема, через масову евакуацію частини населення та зниження їхньої платоспроможності. Це призвело до зменшення попиту на кредити. З іншого боку, споживчі кредити та кредитні картки стали більш популярними серед населення. Банк змушений був швидко адаптуватися до нових умов, змінюючи стратегії й підходи до надання фінансових послуг, щоб відповідати потребам на ринку [21; 24].

Рейтинговий комітет РА «Стандарт-Рейтинг» ухвалив рішення щодо оновлення рейтингів АТ «Райффайзен Банк» у березні 2024 року. Рейтинги банку були підтверджені на найвищому рівні. Довгостроковий кредитний рейтинг Райффайзен Банку за національною шкалою був оновлений до рівня uaAAA, що підтверджує його високу кредитоспроможність порівняно з іншими українськими позичальниками. Короткостроковий кредитний рейтинг був також підтверджений на рівні uaK1, що свідчить про високу кредитоспроможність. Вирішення про оновлення рейтингів було прийняте на підставі аналізу результатів діяльності банку за 2023 рік, статистичної звітності за цей період та за січень 2024 року, а також регулярної інформації від банку як емітента цінних паперів [21]. Рейтингове агентство Moody's Investors Service переглянуло рейтинги Райффайзен Банку у березні 2024 року. Довгостроковий рейтинг ризику контрагента був підтверджений на рівні Сaa3, тобто змінився з негативного на стабільний. Підвищення рейтингів за національною шкалою свідчить про стійкість Райффайзен Банку та його здатність до ефективної роботи у важких умовах [21].

На основі фінансової звітності здійснимо аналіз основних показників діяльності АТ «Райффайзен банк» за 2020-2022 рр. в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Економічний паспорт діяльності АТ «Райффайзен банк» за 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх.	Темп росту, %	Абс. відх.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Загальна сума активів, тис.грн.	107 287 217	126 440 062	166 261 344	19 152 845	117,85	39 821 282	131,49
Власний капітал, тис.грн.	12 891 676	15 579 500	17 055 047	2 687 824	120,85	1 475 547	109,47
Зобов'язання банку, тис.грн.	94 395 541	110 860 562	149 206 297	16 465 021	117,44	38 345 735	134,59
Частка власного капіталу в структурі активів, %	12,02	12,32	10,26	0,30	102,50	-2,06	83,26
Показник фінансової залежності банку, %	87,98	87,68	89,74	-0,30	99,66	2,06	102,35
Чистий процентний дохід, тис.грн.	7 265 371	8 195 008	12 806 605	929 637	112,80	4 611 597	156,27
Чисті комісійні доходи, тис.грн.	2 604 490	2 671 486	2 154 579	66 996	102,57	-516 907	80,65
Прибуток (збиток), тис.грн.	4 074 830	4 873 339	1 572 798	798 509	119,60	-3 300 541	32,27
Кількість відділень банку, од.	391	388	385	-3	99,23	-3	99,23
Кількість працівників, осіб	6 608	6 716	5 455	108	101,63	-1 261	81,22

Загальна сума активів за період 2020-2022 рр. зростала стабільно з 107 287 217 тис. грн. у 2020 році до 166 261 344 тис. грн. у 2022. Це свідчить про активний розвиток банку та збільшення його фінансової потужності. Відхилення у 2021 році до 2020 року складало 117,85%, а у 2022 до 2021 – 131,49%. Власний капітал банку зростав з 12 891 676 тис. грн. у 2020 році до 17 055 047 тис. грн. у 2022 році. Це свідчить про збільшення фінансової стійкості та надійності банку. Відхилення у 2021 до 2020 складало 120,85%, а у 2022 до 2021 – 109,47%. Зобов'язання банку також зростали, з 94 95 541 тис. грн. у 2020 році до 149 206 297 тис. грн. у 2022 році. Це говорить про активне використання зовнішніх джерел фінансування та зростання обсягів банківської діяльності. Відхилення у 2021 році до 2020 року складало 117,44%, а у 2022 році до 2021 року – 134,59%. Показник фінансової залежності банку показує невелике зростання, з 87,98% у 2020 році до 89,74% у 2022 році. Це свідчить про певний рівень залежності від зовнішніх фінансових ресурсів.

Чистий процентний дохід банку зростав значущо, досягаючи 12 806 605 тис. грн. у 2022 році. Це показник зростання ефективності фінансової діяльності банку. У той же час, чисті комісійні доходи знизилися до 2 154 579 тис. грн. у 2022 році, що може вказувати на зміну структури доходів банку. Прибуток банку показував позитивну динаміку до 2021 року, однак у 2022 році він стрімко зменшився до 1 572 798 тис. грн., що свідчить про зміну умов ринкової діяльності та можливі витрати. Кількість відділень та працівників банку показує невелике зниження протягом розглянутого періоду.

Ці показники свідчать про позитивну динаміку розвитку АТ «Райффайзен банк» з акцентом на зростання активів, капіталу та фінансової ефективності. Зниження прибутку в 2022 році свідчить про зниження фінансової ефективності роботи, в тому числі внаслідок військових дій в Україні.

Розглянемо динаміку та структуру активів та пасивів за допомогою вертикального та горизонтального аналізу балансу за 2020-2022 рр. в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Вертикальний та горизонтальний аналіз балансу АТ «Райффайзен Банк» за 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Стаття	2020		2021		2022		Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Грошові кошти та їх еквіваленти	15 765 353	14,69	25 761 762	20,37	32 037 745	19,27	9 996 409	163,41	6 275 983	124,36
Кредити та аванси банкам	25 623 326	23,88	11 066 989	8,75	39 078 780	23,50	-14 556 337	43,19	28 011 791	353,11
Кредити та аванси клієнтам	45 743 231	42,64	68 600 612	54,26	61 685 909	37,10	22 857 381	149,97	-6 914 703	89,92
Інвестиції в цінні папери	14 766 876	13,76	14 819 831	11,72	25 411 963	15,28	52 955	100,36	10 592 132	171,47
Похідні фінансові активи	21 254	0,02	102 952	0,08	321 520	0,19	81 698	484,39	218 568	312,30
Інвестиції в дочірні підприємства	49 155	0,05	49 155	0,04	49 155	0,03	0	100,00	0	100,00
Інвестиційна нерухомість	87 758	0,08	94 878	0,08	70 780	0,04	7 120	108,11	-24 098	74,60
Основні засоби	3 133 519	2,92	3 039 105	2,40	2 370 744	1,43	-94 414	96,99	-668 361	78,01
Нематеріальні активи	891 618	0,83	1 438 684	1,14	1 975 710	1,19	547 066	161,36	537 026	137,33
Відстрочені податкові активи	0	0,00	2 757	0,00	113 291	0,07	2 757		110 534	4 109,21
Інші фінансові активи	958 713	0,89	1 294 106	1,02	51 485	0,03	335 393	134,98	-1 242 621	3,98
Інші нефінансові активи	237 521	0,22	168 955	0,13	2 932 629	1,76	-68 566	71,13	2 763 674	1 735,75
Непоточні активи	8 893	0,01	276	0,00	161 633	0,10	-8 617	3,10	161 357	58 562,68
Загальна сума активів	107 287 217	100,00	126 440 062	100,00	166 261 344	100,00	19 152 845	117,85	39 821 282	131,49
Кошти банків	3 742 289	3,49	602 848	0,48	2 385 128	1,43	-3 139 441	16,11	1 782 280	395,64
Кошти клієнтів	88 244 298	82,25	107 344 895	84,90	143 610 664	86,38	19 100 597	121,65	36 265 769	133,78
Похідні фін. зобов'язання	29 678	0,03	19 570	0,02	21 019	0,01	-10 108	65,94	1 449	107,40
Поточні податкові зобов'язання	233 927	0,22	271 401	0,21	0	0,00	37 474	116,02	-271 401	0,00

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Відстрочені податкові зобов'язання	28 107	0,03	0	0,00	0	0,00	-28 107	0,00	0	0
Забезпечення	148 341	0,14	173 420	0,14	582 849	0,35	25 079	116,91	409 429	336,09
Інші фінансові зобов'язання	1 399 531	1,30	1 759 641	1,39	1 826 820	1,10	360 110	125,73	67 179	103,82
Інші нефінансові зобов'язання	569 370	0,53	688 787	0,54	779 817	0,47	119 417	120,97	91 030	113,22
Статутний капітал	6 154 516	5,74	6 154 516	4,87	6 154 516	3,70	0	100,00	0	100,00
Емісійний дохід	3 033 598	2,83	3 033 598	2,40	3 033 598	1,82	0	100,00	0	100,00
Резерви та інші фонди банку	2 732 959	2,55	4 770 369	3,77	5 576 573	3,35	2 037 410	174,55	806 204	116,90
Інші резерви	1 021 118	0,95	835 048	0,66	710 164	0,43	-186 070	81,78	-124 884	85,04
Нерозподілений прибуток	-50 515	-0,05	785 969	0,62	1 580 196	0,95	836 484	-1 555,91	794 227	201,05
Загальна сума пасивів	107 287 217	100,00	126 440 062	100,00	166 261 344	100,00	19 152 845	117,85	39 821 282	131,49

Аналіз динаміки активів банку протягом 2020-2022 років показує зміни у розподілі активів між різними категоріями. Грошові кошти та їх еквіваленти зросли у 2021 році порівняно з 2020 роком на 163,41%, що свідчить про накопичення ліквідних активів. В 2022 році також спостерігається подальший зріст до 32 037 745 тис. грн. Обсяг кредитів банкам становив 25 623 326 тис. грн. на 2020 рік. У 2021 році ця стаття суттєво знизилася до 11 066 989 тис. грн., що може вказувати на перенесення ресурсів. Проте у 2022 році кредити банкам знову виростають, до 39 078 780 тис. грн., що свідчить про активізацію кредитних операцій з іншими фінансовими установами.

Обсяг кредитів та авансів клієнтам суттєво збільшився у 2021 до 68 600 612 тис. грн. та зайняв 54,26% в структурі активів банку, що вказує на активне кредитування клієнтів. У 2022 році ця стаття активів показала падіння до 61 685 909 тис. грн.

Проте у 2022 році відзначимо зростання статті інвестицій в цінні папери до 25 411 963 тис. грн., що свідчить про активність у вкладанні в цінні папери.

Аналізуючи динаміку пасивів, відзначимо значне зниження коштів банків з 3 742 289 тис. грн. у 2020 році до 602 848 тис. грн. у 2021 році. В 2022 році ця позиція знову зросла до 2 385 128 тис. грн. Клієнтські кошти займають значну частку в структурі пасивів, сягаючи більше 80%. В 2020 році клієнтські кошти становили 88 244 298 тис. грн. У 2021 році ця позиція зросла на 19 100 597 тис. грн. І в 2022 році кошти клієнтів продовжили рости ще більше на 36 265 769 тис. грн. У 2020 році резерви та інші фонди становили 2 732 959 тис. грн. В 2021 році відбулося зростання до 4 770 369 тис. грн. А 2022 ця позиція зросла ще на 806 204 тис. грн., що вказує на формування банком фінансової стабільності.

Таким чином, за розглянутий період 2020-2022 рр. АТ «Райффайзен банк» продемонстрував стабільне зростання активів, що підтверджує активний розвиток банку і його зростаючу фінансову потужність. Власний капітал банку збільшився, що свідчить про підвищення фінансової стійкості та надійності

банку. Зобов'язання банку також зросли, що говорить про активне використання зовнішніх фінансових ресурсів і зростання обсягів банківської діяльності. Чистий процентний дохід банку суттєво виріс, в той час як чисті комісійні доходи знизилися, що вказує на зміну структури доходів банку. Зниження прибутку в 2022 році може свідчити про необхідність удосконалення стратегії управління ризиками та оптимізації витрат, проте це також пояснюється військовим станом в країні та нестабільним економічним положенням. Грошові кошти та їх еквіваленти та кредити банкам зазнали значущих змін, в той час як інвестиції в цінні папери показали позитивну динаміку. Клієнтські кошти займають значну частку в структурі пасивів, підтримуючи фінансову стабільність банку. У цілому, АТ «Райффайзен банк» показує позитивну динаміку розвитку, але також вимагає уваги до оптимізації витрат і управління ризиками для забезпечення довгострокової стабільності і росту.

2.2 Аналіз кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк»

АТ «Райффайзен Банк» пропонує великий спектр банківських послуг для різних сегментів ринку. З 1999 року банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, що забезпечує додатковий рівень захисту та впевненості у фінансових операціях. Це важливо, особливо в нестабільних економічних умовах.

У 2022 році, незважаючи на виклики, пов'язані з повномасштабною війною на території України, Райффайзен Банк продовжував свою активну діяльність і навіть зміцнив своє лідерство в кредитуванні. На кінець 2022 року загальний кредитний портфель банку зріс на 1% до 71,29 млрд. грн. (без врахування резерву під очікувані кредитні збитки). Райффайзен Банк підтвердив свою позицію на ринку, зайнявши третє місце за загальним обсягом кредитного портфеля.

Банк фокусувався на підтримці критичних секторів економіки, таких як

агросектор, логістика, роздрібна торгівля, фармацевтика та постачання палива. 27 млрд. грн. нових кредитів видано за рахунок власних коштів та участі у державних програмах.

Важливу роль для експортного потенціалу України відіграло кредитування аграрного сектору, особливо враховуючи що початок військових дій припав на весняний посівний період. В таких умовах банк продовжив активно кредитувати аграріїв, використовуючи власні ресурси та реалізуючи державну програму «Доступні кредити 5-7-9%». Ця підтримка стала ключовою для забезпечення стабільності в аграрному секторі. За 2022 рік загальний кредитний портфель, наданий аграріям, великим компаніям та фермерам, досяг майже 30 млрд грн на кінець року. Це було вкрай важливим для підтримки стабільності в аграрному секторі та економіці загалом.

За даними Національного банку України, Райффайзен Банк збільшив свою частку у кредитуванні юридичних осіб до 11,4%. Крім того, банк активно працював з малим та мікробізнесом, надаючи спеціальні умови та підтримку через різноманітні кредитні програми. Кредитний портфель банкінгу для бізнесу на кінець року сягав 7,1 млрд. грн, майже 300 млн. грн. видано зі зниженими відсотковими ставками в рамках співпраці з партнерами.

Особливу увагу Райффайзен Банк приділяв своїм приватним клієнтам. В умовах воєнного стану, банк запровадив кредитні канікули та інші заходи для полегшення фінансового становища своїх клієнтів, що дозволило їм адаптуватися до нових економічних реалій. Банк продовжував надавати кредитні послуги приватним особам, дотримуючись встановлених лімітів. Клієнтам, які брали участь у зарплатних проектах, Райффайзен Банк пропонував різноманітні кредитні продукти, включаючи кредити готівкою та кредитні картки. Для спрощення процесу реструктуризації банк запровадив механізм через платформу Raiffeisen Online та прискорив видачу позик своїм клієнтам [21].

Розглянемо динаміку надання кредитів українськими комерційними банками та АТ «Райффайзен Банк» за 2018-2022 рр. згідно даних Міністерства

фінансів України в таблиці 2.3 [22].

Таблиця 2.3 – Динаміка кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» та загального обсягу кредитного портфеля банків України за 2018-2022 рр. [22].

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6
Надані кредити українських комерційних банків (млн. грн.)	1 118 618	1 033 539	963 664	1 065 347	1 036 129
Надані кредити АТ «Раффайзен Банк» (млн. грн.)	47 603	47 879	46 015	68 804	61 822
Частка наданих кредитів АТ «Раффайзен Банк» (%)	4,26	4,63	4,78	6,46	5,97

Аналіз динаміки надання кредитів українськими комерційними банками за період з 2018 по 2022 рр. вказує на коливання в обсягах кредитування. За п'ятирічний період спостерігається невелике зниження в 2019 та 2020 роках. Відносно зменшення в 2019 та 2020 роках на 69 875 млн. грн. та 101 683 млн. грн. відповідно, 2021 рік приніс зростання на 101 683 млн грн, але в 2022 році відбулося знову зниження на 29 218 млн. грн. порівняно з попереднім роком, що пов'язано з початком активних бойових дій на території України.

Що стосується динаміки надання кредитів АТ «Райффайзен Банк», спостерігалось певне зростання в 2021 році на 22 789 млн. грн. порівняно з попереднім роком до 68 804 млн грн. Однак, у 2022 році відбулося скорочення на 6 982 млн. грн., знижуючи обсяг до 61 822 млн. грн. Розглядаючи частку наданих кредитів АТ «Райффайзен Банк» в загальній структурі надання кредитів, спостерігається певне збільшення у 2021 році до 6,46% від загального обсягу. Однак у 2022 році ця частка знизилася до 5,97%, що є на 0,49 відсоткових пунктів нижче ніж у 2021 році.

Для аналізу кредитної якості клієнтів, банком використовується сегментація кредитного портфеля на різні категорії. Це дозволяє банку краще розуміти ризики, пов'язані з різними типами клієнтів та адаптувати свої кредитні стратегії відповідно до потреб ринку.

Категорія «Великі підприємства» включає кредити, надані великим

корпоративним клієнтам. Такі підприємства зазвичай мають стабільні фінансові показники, але також можуть мати складні та множинні фінансові потоки, що потребують глибокого аналізу ризиків.

«Малі підприємства» охоплює підприємства малого та середнього бізнесу. Вони можуть бути менш стабільними, але зазвичай є більш гнучкими та адаптивними до змін на ринку.

Категорія «Мікро-підприємства» охоплює малі підприємства, які не попадають під великі або малі категорії за певними критеріями, такими як обсяг реалізації чи сума кредитів.

«Фізичні особи» включає кредити, надані фізичним особам. Це може бути як кредитна карта, так і інші види споживчих кредитів.

Для здійснення більш детального аналізу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» розглянемо динаміку та структуру обсягів банківського кредитування у 2020-2022 рр. в розрізі наступних клієнтських сегментів: великі підприємства, фізичні особи, малі та мікро-підприємства в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка обсягів кредитування АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Сегмент	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Великі підпр. (тис. грн.)	34180026	52622548	55781057	18442522	153,96	3158509	106,00
Фізичні особи (тис. грн.)	6810319	8083614	6724545	1273295	118,70	-1359069	83,19
Малі підпр. (тис. грн.)	3779914	5424357	5763207	1644443	143,50	338850	106,25
Мікро-підпр. (тис. грн.)	2854344	4235574	3025566	1381230	148,39	-1210008	71,43
Всього	47624603	70366093	71294375	22741490	147,75	928282	101,32

Обсяг кредитів для великих підприємств у 2020 році становив 34 180 026 тис. грн. У 2021 році кредитування цього сегменту зростає на 53,96% до 52 622 548 тис. грн. В 2022 році спостерігається подальший ріст на

5,98% до 55 781 057 тис. грн. Обсяг кредитів для фізичних осіб складав 6 810 319 тис. грн. У 2021 році відзначається збільшення на 18,7% до 8 083 614 тис. грн. Проте в 2022 році спостерігається зниження на 16,81%, до 6 724 545 тис. грн. Кредити для малих підприємств становили 3 779 914 тис. грн. У 2021 році кредитування цього сегменту зросло на 43,5% до 5 424 357 тис. грн. В 2022 році спостерігається невеликий ріст на 6,25%, до 5 763 207 тис. грн. Обсяг кредитів для мікро-підприємств складав 2 854 344 тис. грн. У 2021 році обсяг кредитування мікропідприємств виростає на 48,39% до 4 235 574 тис. грн. Проте в 2022 році відбувається зниження на 28,57% до 3 025 566 тис. грн.

Загалом, сегмент великих підприємств продемонстрував найбільше зростання в порівнянні з іншими сегментами. Кредитування фізичних осіб та малих підприємств також показали ріст, але вони не так суттєво вплинули на загальний обсяг портфеля банку. Кредитування мікро-підприємств зазнали коливань з великим зростанням в 2021 році, але зі зниженням у 2022 році.

Представимо дані кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр. графічно на рисунку 2.1.

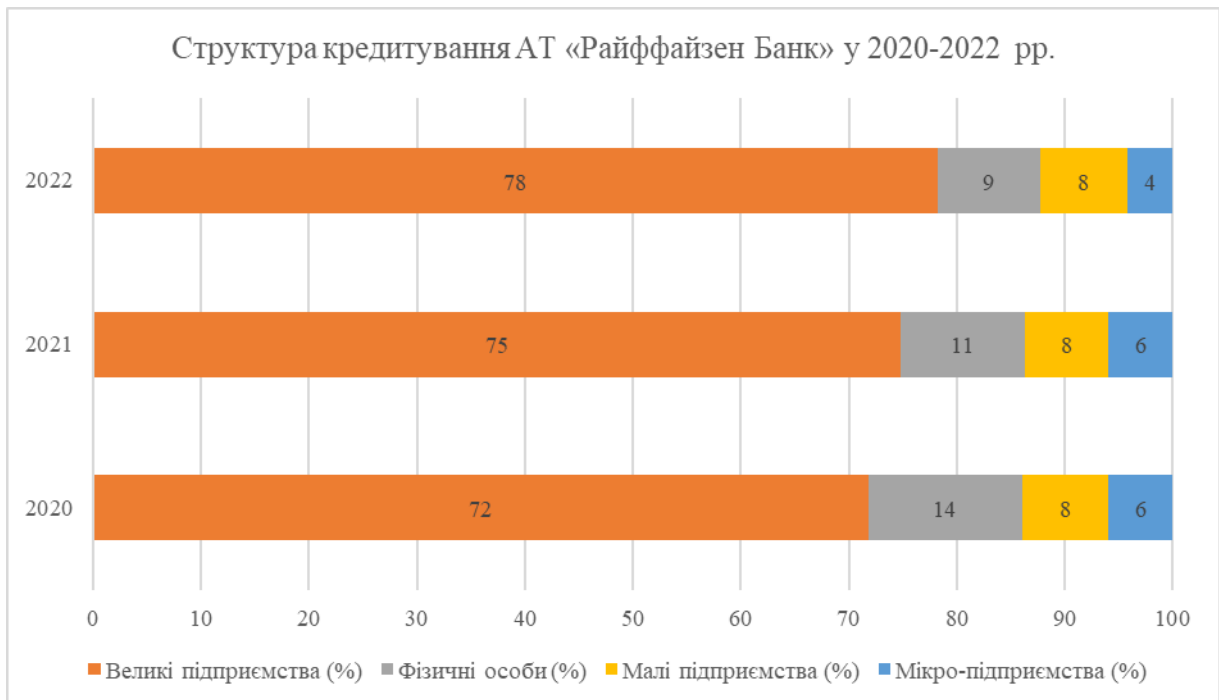

Рисунок 2.1 – Структура кредитування АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр.

Структура кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр. показує значне домінування великих підприємств, які мають найбільшу частку в кредитному портфелі, що зростає з року в рік. У 2022 році вони займають найбільшу частку – 78%. Це свідчить про стратегічну орієнтацію банку на великі підприємства. У той же час, фізичні особи та мікро-підприємства демонструють зниження своєї частки. У 2020 році фізичні особи складають 14% від загального портфеля, а в 2022 році – 9%, що може вказувати на зміни в стратегії або вимоги до ризиковості кредитування в цих сегментах. Мікро-підприємства представляють 6% від загального портфеля в 2020 році, та 4% – в 2022 році. Частка кредитування малих підприємств залишається стабільною на рівні 8%.

Розглянемо динаміку та структуру розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за видами економічної діяльності у 2020-2022 рр. в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Динаміка розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за видами економічної діяльності у 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Вид економічної діяльності	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Торгові підприємства	13 696 424	22 098 357	23 864 478	8 401 933	161,34	1 766 121	107,99
Сільське господарство та харчова промисловість	15 479 573	20 881 835	21 320 085	5 402 262	134,90	438 250	102,10
Виробництво	5 497 155	8 091 189	8 201 924	2 594 034	147,19	110 735	101,37
Фізичні особи	6 810 319	8 083 614	6 724 545	1 273 295	118,70	-1 359 069	83,19
Послуги	2 542 686	6 054 185	4 642 501	3 511 499	238,10	-1 411 684	76,68
Нерухомість та будівництво	2 690 917	4 061 203	3 922 917	1 370 286	150,92	-138 286	96,59
Транспорт і зв'язок	885 657	1 004 820	2 507 429	119 163	113,45	1 502 609	249,54
Інші галузі	21 872	90 890	110 496	69 018	415,55	19 606	121,57
Всього	47 624 603	70 366 093	71 294 375	22 741 490	147,75	928 282	101,32

За 2020-2022 роки відбулося активне зростання кредитування у більшості видів економічної діяльності. Торгові підприємства, які вже мали значущий обсяг кредитів у 2020 році, показали стабільний ріст, зростаючи на 61,34% у 2021 році та 7,99% у 2022 році. Сільське господарство та харчова промисловість також показали зростання, але менш інтенсивне, із збільшенням на 34,9% у 2021 році та 2,1% у 2022 році. Виробництво показало менше зростання порівняно з іншими галузями, лише на 47,19% у 2021 році та 1,37% у 2022 році. Незважаючи на загальне зростання кредитування, є декілька галузей, де спостерігається зниження. Зокрема, кредитування послуг в 2022 році знизилось на 23,32%. Також зниження відбулося в галузі нерухомості та будівництва на 3,42% у 2022 році. В галузі транспорту і зв'язку спостерігається значущий ріст на 249,54% у 2022 році.

Хоча більшість галузей показують позитивну динаміку, важливо звернути увагу на зниження в галузі послуг та нерухомості, щоб зрозуміти можливі причини та вжити заходів для підтримки цих секторів.

Представимо дані розподілу кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр. графічно на рисунку 2.2.

Рисунок 2.2 – Структура розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за видами економічної діяльності у 2020-2022 рр.

Аналіз структури кредитування АТ «Райффайзен Банк» за видами економічної діяльності за 2020-2022 роки демонструє деякі важливі тенденції в економіці. Сектор торгівлі має найбільший відсоток кредитування у всіх трьох роках. Інвестиційна привабливість цього сектору збільшилася на 4,71% у 2021 році та на 2,07% у 2022 році. Сільське господарство та харчова промисловість також показує стабільні показники. За цей період кредитування знизилось на 2,82% у 2021 році, але несуттєво підвищилось на 0,22% у 2022 році. Сектор виробництва залишається стабільним з показниками 11,5% протягом періоду.

Сектор кредитування фізичних осіб займає значущу частку кредитування. Спостерігається його зниження з 14,30% у 2020 році до 9,43% у 2022 році. Сектор послуг відзначається зростанням у 2021 році з 5,34% до 8,60%, але потім знижується до 6,51% у 2022 році. Нерухомість та будівництво також показує невелике зниження відсотку кредитування з 5,65% у 2020 році до 5,50% у 2022 році. Сектор транспорту і зв'язку зазнав суттєвих змін з 1,86% у 2020 році до 3,52% у 2022 році, що може свідчити про активний розвиток транспортної інфраструктури.

Загалом, структура кредитування показує деяку диверсифікацію, але більшість кредитів концентрується в секторах торгівлі, сільського господарства та харчової промисловості.

Розглянемо кредитний портфель АТ «Райффайзен Банк» за строками погашення у 2020-2022 роках в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Динаміка кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» за строками погашення кредитів у 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Строк погашення кредитів	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
До 1 року	30783372	46588443	46599128	15805071	151,34	10685	100,02
Понад 1 рік	14959859	22012169	15086781	7052310	147,14	-6925388	68,54

В цьому періоді в кредитному портфелі АТ «Райффайзен Банк»

переважали короткострокові кредити. Така ситуація спостерігається майже у всьому банківському секторі, оскільки в період нестійкої ситуації на фінансовому ринку та в економіці країни загалом, банківські установи уникають довгострокових кредитів. У 2020 році кредити зі строком погашення до 1 року склали 30,78 млрд. грн. У наступному році ця сума зросла до 46,59 млрд. грн., у 2022 – 46,6 млрд. грн. Кредити зі строком погашення понад 1 рік у 2020 році склали 14,96 млрд. грн. У 2021 році ця сума зросла до 22,01 млрд. грн., але в 2022 році спостерігається відчутне зниження до 15,09 млрд. грн. Аналіз показує динаміку розподілу кредитів за строками погашення протягом зазначеного періоду, відзначаючи зростання короткострокових кредитів.

Представимо дані кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» за строками погашення кредитів у 2020-2022 рр. графічно на рисунку 2.3.

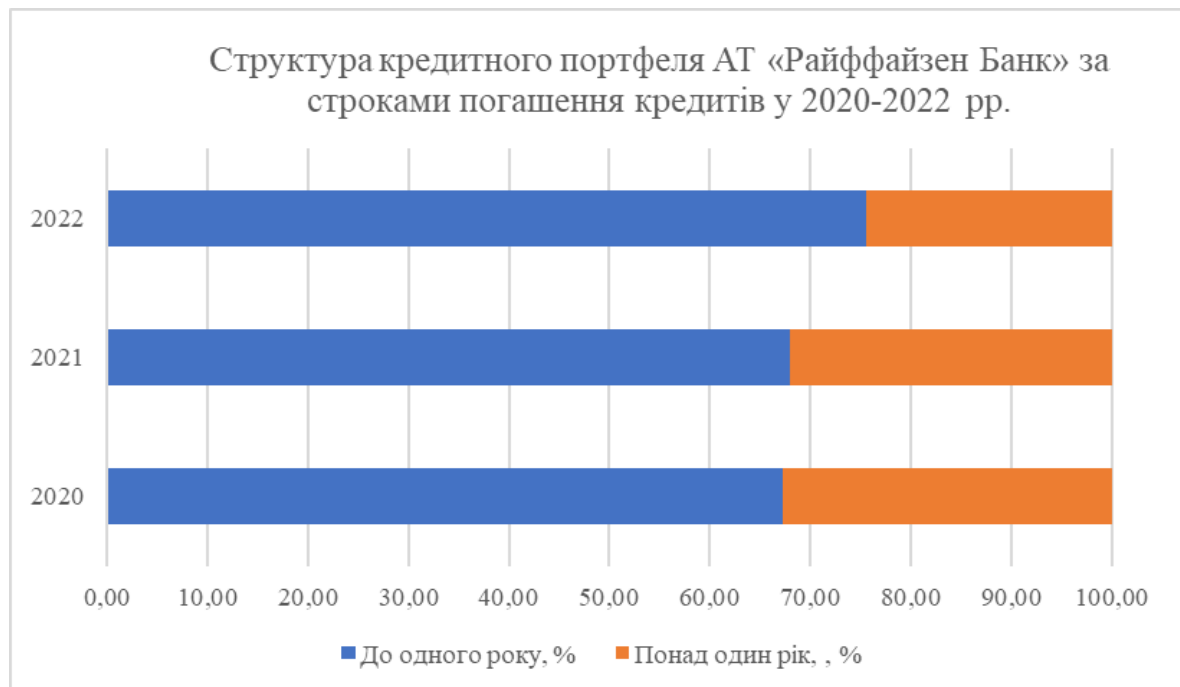

Рисунок 2.3 – Структура кредитного портфеля АТ «Райффайзен Банк» за строками погашення кредитів у 2020-2022 рр.

У 2020 році кредити з строком погашення до одного року склали 67,30% від загального кредитного портфеля. У наступному році ця частка

показала незначне зростання до 67,91%. Але у 2022 році вона значно збільшилася, становлячи 75,54% вже від загальної суми кредитів. В аналізований період спостерігаються зміни в структурі кредитного портфеля банку за різними строками погашення, а саме, збільшення частки короткострокових кредитів та зниження довгострокових – у 2022 році.

Кредитний ризик є невід’ємною частиною системи банківських ризиків. Управління цим ризиком включає в себе стратегію, методи та контроль, спрямовані на забезпечення оптимального рівня ризику для досягнення цілей банку. Це важливий аспект діяльності банку, який дозволяє ефективно управляти кредитними операціями та забезпечувати стійкість фінансової системи.

Розглянемо динаміку та структуру розподілу кредитів за рейтингом кредитного ризику у 2020-2022 рр. в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Динаміка розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за рейтингом кредитного ризику у 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Рейтинг кредитного ризику	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Відмінний	0	0	574 127			574 127	
Високий	18 352	1 675 025	298 076	1 656 673	9127,21	-1 376 949	17,80
Добрий	6 464 389	11 864 500	8 380 550	5 400 111	183,54	-3 483 950	70,64
Задовільний	34 469 572	50 898 171	38 301 096	16 428 599	147,66	-12 597 075	75,25
Незадовільний	5 078 799	4 680 383	12 933 597	-398 416	92,16	8 253 214	276,34
Без рейтингу	24 020	33 562	507 309	9 542	139,73	473 747	1511,56
Непрацюючі	1 569 471	1 214 452	10 299 620	-355 019	77,38	9 085 168	848,09
	47 624 603	70 366 093	71 294 375	22 741 490	147,75	928 282	101,32

Аналіз рейтингу кредитного ризику за 2020-2022 роки вказує на тенденцію зростання кредитного ризику. Задовільний рейтинг є домінуючим у всіх трьох роках, хоча спостерігається зниження з 34 469 572 тис. грн. у 2020 році до 38 301 096 тис. грн. у 2022 році. Це може вказувати на покращення кредитного портфеля в цьому сегменті. Добрий рейтинг також показує певне зростання з 6 464 389 тис. грн. у 2020 році до 8 380 550 тис. грн. у 2022 році. Суттєве зниження високого ризику з 18 352 тис. грн. у 2020 році до 298 076 тис. грн. у 2022 році є позитивною ознакою.

Проте обсяг кредитів з незадовільним рейтингом показує стрімке зростання з 5 078 799 тис. грн. у 2020 році до 12 933 597 тис. грн. у 2022 році, що може вказувати на значне збільшення ризиків у кредитному портфелі банку. Обсяг кредитів без рейтингу також показує суттєве зростання, з 24 020 тис. грн. у 2020 році до 507 309 тис. грн. у 2022 році, що може вказувати на нестабільність економічної ситуації.

Частка непрацюючих кредитів є важливим показником, який допомагає банкам визначити ризикованість та ефективність їхньої кредитної діяльності. Цей сегмент показує стрімке зростання, з 1 569 471 тис. грн. у 2020 році до 10 299 620 тис. грн. у 2022 році, що є серйозним сигналом про проблеми з відшкодуванням кредитів.

Представимо дані розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за рейтингом кредитного ризику у 2020-2022 рр. графічно на рисунку 2.4.

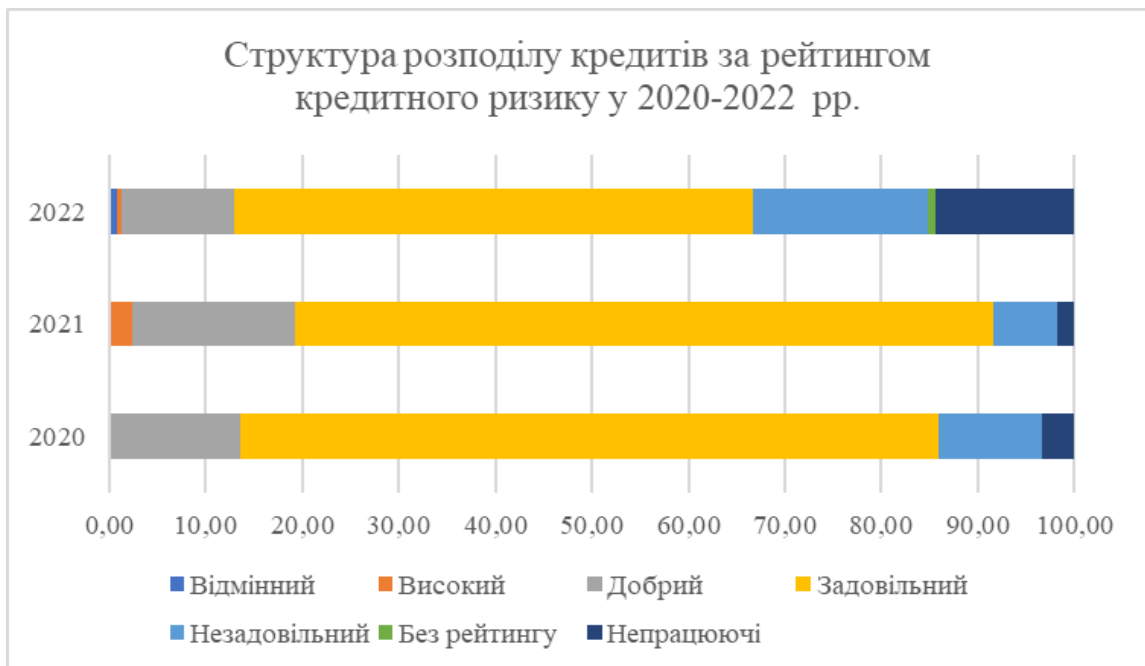

Рисунок 2.4 – Структура розподілу кредитів АТ «Райффайзен Банк» за рейтингом кредитного ризику у 2020-2022 рр.

Сегмент кредитів із задовільним рейтингом в структурі кредитного портфеля зменшився з 72,38% у 2020 році до 53,72% у 2022 році. Це свідчить про зростання ризиків у цьому сегменті та можливу нестабільність позикового портфеля. Хоча обсяг кредитів із добрим рейтингом показує незначне падіння, з 13,57% у 2020 році до 11,75% у 2022 році, його частка в структурі портфеля все ще значуща. Стрімке зростання частки кредитів із незадовільним рейтингом з 10,66% у 2020 році до 18,14% у 2022 році є тривожним сигналом, який вказує на збільшення кількості ризикованих позик. Найбільш вражаюча динаміка спостерігається у сегменті непрацюючих кредитів, де показник з 3,30% у 2020 році виріс до 14,45% у 2022 році, що є серйозним сигналом проблем з відшкодуванням кредитів.

В цілому, хоча є позитивні тренди у певних сегментах, загальний аналіз вказує на зростання кредитного ризику, особливо у сегментах незадовільного та непрацюючого ризику, вимагає негайних заходів з управління ризиками та перегляду кредитної політики для забезпечення фінансової стабільності і надійності портфеля кредитів.

Таким чином, аналіз кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» за

період з 2020 по 2022 рр. показує стабільний ріст кредитування в сегменті великих підприємств, що зростає з року в рік і в 2022 році досягає 78% від загального портфеля. У той же час, фізичні особи та мікро-підприємства демонструють зниження своєї частки в портфелі, що може вказувати на зміни в стратегії банку або вимоги до ризиковості кредитування. Спостерігається активне зростання кредитування в більшості секторів економіки, з особливим домінуванням торговельного сектору. Наявне стабільне зростання кредитування в сільському господарстві та харчовій промисловості. Проте є галузі, де кредитування зазнало зниження, зокрема, сектори послуг, нерухомості та будівництва. Це може вказувати на особливості економічних умов та потреб ринку. Структурно, найбільша частина кредитного портфелю концентрується в торговельному секторі. В кредитному портфелі за строками погашення спостерігається зростання частки короткострокових кредитів та зниження частки довгострокових кредитів, вказуючи на зміни в структурі кредитного портфеля банку, що пов'язано зі зниженням ризиків погіршення платіжної дисципліни позичальників в умовах фінансової нестабільності. Однак, певні ризики в кредитному портфелі існують, зокрема, збільшення кредитного ризику у сегментах кредитів із незадовільним рейтингом та непрацюючих кредитів. Це вимагає негайних заходів з управління ризиками та перегляду кредитної політики для забезпечення фінансової стабільності та надійності кредитного портфеля.

2.3 Оцінка кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк»

Відповідно до наданої ліцензії Національним банком України, АТ «Райффайзен Банк» має можливість реалізувати весь спектр банківських операцій. Банк активно співпрацює з фінансовими установами України та зарубіжжя, підтримуючи розгалужені відносини з міжнародними партнерами. Він позиціонується як універсальний банк, який надає розширений набір фінансових послуг.

Система управління кредитним ризиком включає стратегічний, управлінський та операційний рівні, що охоплюють всі фінансові інструменти. Приймаючи рішення про кредитування, банк проводить комплексний аналіз фінансового стану позичальника, його платоспроможності та прибутковості, а також розглядає економічні та правові зв'язки з пов'язаними компаніями.

Особливий підхід застосовується до клієнтів міжнародного бізнесу, оскільки їх діяльність пов'язана з більшим рівнем ризику через валютні коливання, зміни законодавства та інші фактори. Структурні підрозділи АТ «Райффайзен банк», які зосереджені на наданні кредитів міжнародному бізнесу, включають Департамент міжнародних клієнтів та Кредитний комітет. Банк використовує внутрішню рейтингову шкалу для оцінки потенційних позичальників та проводить оцінку ризику країни для активних операцій з банками-нерезидентами. Внутрішня політика та процедури банку включають інструкції щодо диверсифікації ризиків. Управління кредитами здійснюється в рамках встановленої кредитної політики, а відповідальність за управління ризиками та капіталом покладена на Наглядову раду та Правління. Банк активно використовує заставу для мінімізації кредитного ризику. Після надання кредиту, підрозділ управління ризиками відслідковує фінансовий стан позичальника та вживає коригуючих дій у разі виявлення проблем. Для ефективного управління кредитним ризиком, АТ «Райффайзен Банк» застосовує моделі ймовірності дефолту (PD), експозиції під ризиком (EAD) та збитків у разі дефолту (LGD). В сегменті корпоративних клієнтів визначення ймовірності настання дефолту також здійснюється за допомогою параметричної моделі виживання (розподіл Вейбулла), однофакторної моделі Васічека, методологія Каплана-Мейєра. Ці методи дозволяють банку оцінювати ризики, пов'язані з кредитним портфелем, і приймати рішення на основі зібраних даних та аналізу ризиків.

Для визначення ефективності діяльності банку розглянемо доходи, витрати та фінансовий результат за 2020-2022 рр. в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз доходів та витрат АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр., тис. грн. [21]

Показник	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи	9 502 653	9 985 404	15 251 117	482 751	105,08	5 265 713	152,73
Комісійні доходи	5 656 268	6 691 964	5 108 902	1 035 696	118,31	-1 583 062	76,34
Процентні витрати	2 237 282	1 790 396	2 444 512	-446 886	80,03	654 116	136,53
Комісійні витрати	3 051 778	4 020 478	2 954 323	968 700	131,74	-1 066 155	73,48
Адміністративні та інші операційні витрати	1 543 390	1 878 089	2 262 206	334 699	121,69	384 117	120,45
Прибуток за рік	4 074 830	4 873 339	1 572 798	798 509	119,60	-3 300 541	32,27

Процентні доходи відображають доходи, отримані банком від видачі кредитів та інших процентних активів. За період 2020-2022 рр. ці доходи зросли з 9,5 млн. грн. до 15,25 млн. грн., що може вказувати на зростання видачі кредитів або підвищення процентних ставок. Комісійні доходи відображають доходи, отримані банком від надання різних фінансових послуг. Після збільшення до 6,69 млн. грн. у 2021 році, ці доходи зменшилися до 5,11 млн. грн. у 2022 році. Процентні витрати представляють витрати банку на оплату процентів за залучення кредитних ресурсів. Вони зросли з 2,24 млн. грн. у 2020 році до 2,44 млн. грн. у 2022 році. Комісійні витрати показують витрати банку на надання комісійних послуг. Після збільшення до 4,02 млн. грн. у 2021 році, ці витрати знизилися до 2,95 млн. грн. у 2022 році. Адміністративні та інші операційні витрати зростали з 1,54 млн. грн. у 2020 році до 2,26 млн. грн. у 2022 році.

Протягом 2020 року банк зафіксував значне зростання чистих активів, які збільшилися на 29,6% порівняно з попереднім роком, досягнувши 107,3 млрд. грн. Незважаючи на скорочення кредитного портфеля, банк досяг значного прибутку в розмірі 4,1 млрд. грн. за результатами 2020 року. Це другий за розміром прибуток серед банківської системи України. Це свідчить про ефективність управління активами та зобов'язаннями, а також про здатність банку до адаптації до змінних умов ринку та ефективного управління ризиками.

2021 рік показав економічне відновлення після пандемічних обмежень. Банк розширив свою пропозицію для юридичних осіб-нерезидентів, запровадивши послугу з відкриття поточних рахунків. Також АА «Райффайзен Банк» уклав угоду з Європейським інвестиційним банком та Європейським інвестиційним фондом про збільшення ліміту фінансування до 176,3 млн. євро в рамках ініціативи EU4Business. За результатами 2021 року Райффайзен Банк зайняв 4 місце за розміром загальних активів на банківському ринку України, з обсягом активів у 126,4 млрд грн, що становить 6,1% загальної діяльності банківської системи країни. Банк зайняв друге місце за розміром працюючого кредитного портфеля, який досяг 9,3% ринкової частки. Чистий прибуток банку

виріс до 4,9 млрд грн, що свідчить про ефективність стратегії у важких умовах.

2022 рік став викликом для банківського сектору України через військові дії, які значно підвищили кредитні та операційні ризики. Кредитний портфель банку виріс на 1% до 71,29 млрд. грн. Це підтверджує довіру клієнтів до банку та його здатність продовжувати кредитування навіть у складних економічних умовах. Банк утримав третє місце за розміром працюючого кредитного портфеля на ринку України та друге місце – за обсягом кредитуванням юридичних осіб. Банк збільшив на 9,5 млрд. грн. відрахування у резерви на покриття кредитних ризиків, спричинених війною. АТ «Райффайзен Банк» завершив 2022 р. з прибутком у розмірі 1,6 млрд грн. Це майже втричі менше, ніж у попередньому році, але демонструє здатність банку адаптуватися до змінних умов і продовжувати забезпечувати підтримку своїм клієнтам та економіці країни.

Загалом, зростання процентних та комісійних доходів показує позитивну динаміку діяльності банку. Однак збільшення процентних та адміністративних витрат, разом із зниженням прибутку у 2022 році, може свідчити про можливе зниження ефективності банку. Комісійні доходи зазнали зниження у 2022 році, що може свідчити про зміни в ринкових умовах, стратегії банку або інших факторах, які вплинули на його фінансовий стан.

Для того щоб проаналізувати ефективність кредитування АТ «Райффайзен Банк», розрахуємо відносні показники в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Розрахунок основних показників ефективності кредитування АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр., %

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4
Прибутковість активів (ROA)	3,49	3,33	1,07
Прибутковість капіталу (ROE)	28,64	29,85	9,22
Чиста процентна маржа (ЧПМ)	6,77	6,48	7,7

Прибутковість активів (ROA) вимірює ефективність використання активів банку для генерації прибутку. Розраховується як відношення чистого прибутку до середніх загальних активів за певний період. Нормативне значення

ROA залежить від регіону, банку, та ринкових умов. Загалом, нормальним показником ROA для банків вважається 1-2%. У 2020 році ROA АТ «Райффайзен Банк» була найвищою і становила 3,49%. Протягом наступних двох років цей показник знизився до 3,33% у 2021 році та значно спав до 1,07% у 2022 році. Це може вказувати на меншу ефективність у використанні активів для отримання прибутку.

Прибутковість капіталу (ROE) вимірює ефективність використання власного капіталу для генерації прибутку. Розраховується як відношення чистого прибутку до середнього власного капіталу. Зазвичай, нормативне значення ROE для банків знаходиться у діапазоні 8-15%. Вищі значення вказують на вищу ефективність управління власним капіталом. В 2020 році показник ROE АТ «Райффайзен Банк» був досить високим, досягнувши 28,64%, і подальше зростання було зафіксовано у 2021 році до 29,85%. Але у 2022 році показник різко знизився до 9,22%, що може вказувати на проблеми з ефективністю управління капіталом, зростання ризиків, нестабільність на ринку, зміни в фінансовій політиці.

Чиста процентна маржа (ЧПМ) показує різницю між процентними доходами та процентними витратами відносно загальних активів банку. ЧПМ вказує на прибутковість основної банківської діяльності – надання кредитів і залучення депозитів. Нормативне значення ЧПМ також може варіюватися, але очікується в діапазоні 2-3%. В 2020 році ЧПМ АТ «Райффайзен Банк» становило 6,77%, із подальшим зниженням до 6,48% у 2021 році. Але у 2022 році відбулося значуще покращення до 7,7%, що може свідчити про поліпшення прибутковості банківських операцій.

Розглянемо динаміку кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр. в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Динаміка кредитування міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен Банк» у 2020-2022 рр., тис. грн [23]

Показник	2020	2021	2022	Відхилення 2021 р. до 2020 р.		Відхилення 2022 р. до 2021 р.	
				Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %	Абс. відх., тис.грн.	Темп росту, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Обсяг кредитного портфелю	47 624 603	70 366 093	71 294 375	22 741 490	147,75	928 282	101,32
Обсяг кредитного портфелю бізнесу	40 814 284	62 282 479	64 569 830	21 468 195	152,60	2 287 351	103,67
Обсяг кредитного портфелю міжнародному бізнесу	12 443 706	18 876 547	22 174 658	6 432 841	151,70	3 298 110	117,47
Непрацюючі кредити загалом	1 569 471	1 214 452	10 299 620	-355 019	77,38	9 085 168	848,09
Непрацюючі кредити бізнесу	981 742	580 745	8 583 275	-400 997	59,15	8 002 530	1477,98
Непрацюючі кредити міжнародному бізнесу	121 276	61 937	3 674 571	-59 339	51,07	3 612 634	5932,76

За три роки обсяг кредитного портфеля зріс з 47,625 млн. грн. у 2020 році до 71,294 млн. грн. у 2022 році. Це свідчить про активне розширення кредитної діяльності банку. Істотна частина кредитного портфеля припадає на бізнес-сектор, який також показує постійне зростання з 40,814 млн. грн. у 2020 році до 64,570 млн. грн. у 2022 році. Значний ріст в обсязі кредитного портфеля міжнародного бізнесу з 12,444 млн. грн. у 2020 році до 22,175 млн. грн. у 2022 вказує на зростання інтернаціоналізації кредитного портфеля банку. За три роки кількість непрацюючих кредитів стрімко зросла з 1,569 млн. грн. у 2020 році до 10,3 млн. грн. Особливо вразливими виявились кредити міжнародному бізнесу. Зростання непрацюючих кредитів міжнародного бізнесу з 121 млн. грн. у 2020 році до 3,675 млн. грн. у 2022 році вказує на зростання ризиків у міжнародному кредитуванні, пов'язаних з економічними або політичними факторами. Загалом, хоча банк показує ріст у своїй кредитній діяльності, збільшення непрацюючих кредитів висуває потребу вдосконалити стратегії кредитування та управління ризиками.

Таким чином, за період 2020-2022 рр. АТ «Райффайзен Банк» показав змінні результати в своїй фінансовій діяльності. За цей період банк зазнав позитивних змін у своїх доходах, особливо в процентних доходах, що свідчить про зростання видачі кредитів та підвищення процентних ставок. У 2020 році банк показав зростання чистих активів і досягнення значного прибутку, виявивши ефективність управління активами, зобов'язаннями та ризиками. 2021 рік характеризується економічним відновленням та розширенням послуг для юридичних осіб. У 2022 році банк стикнувся з викликами через військові дії, що призвело до зростання кредитних та операційних ризиків. Незважаючи на це, банк продемонстрував здатність адаптуватися до складних умов, зберігаючи стабільність та продовжуючи підтримувати своїх клієнтів та економіку країни. Банк активно розширює свій кредитний портфель, особливо в бізнес-секторі та міжнародному бізнесі. Проте зростання непрацюючих кредитів, особливо у міжнародному секторі, вказує на ризики, пов'язані з міжнародним кредитуванням.

2.4 Прогнозування обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу

Методологія екстраполяції широко використовується у прогнозуванні фінансових показників, коли робляться висновки щодо значущості прогнозування цих показників у майбутньому на основі аналізу їх динаміки в минулі періоди. Важливим аспектом є побудова та аналіз динамічних ліній, які групують значення показників з плином часу за певний період та відображають їх розвиток. Аналіз динаміки показника в основному є описовим і не розкриває причин змін тренду.

Таблиця 2.11 – Динаміка обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу у 2021-2024 рр., млн. грн. [23]

Період	Обсяг кредитного портфелю міжнародного бізнесу (млн. грн.)
1	2
01.04.2021	12,664
01.07.2021	14,130
01.10.2021	14,649
01.01.2022	19,673
01.04.2022	21,383
01.07.2022	20,192
01.10.2022	24,835
01.01.2023	26,417
01.04.2023	25,296
01.07.2023	23,107
01.10.2023	25,806
01.01.2024	28,511

На основі даних таблиці 2.11 розглянемо трендові моделі для вищезазначених показників. Побудуємо для ряду даних три прогнозні моделі трендів, які дадуть можливість виявити найбільш точні моделі: лінійну (рис. 2.5), поліноміальну (рис. 2.6) і експоненціальну (рис. 2.7). Після побудови цих моделей ми обчислимо їх прогнозовані значення та надамо відповідні оцінки на майбутнє.

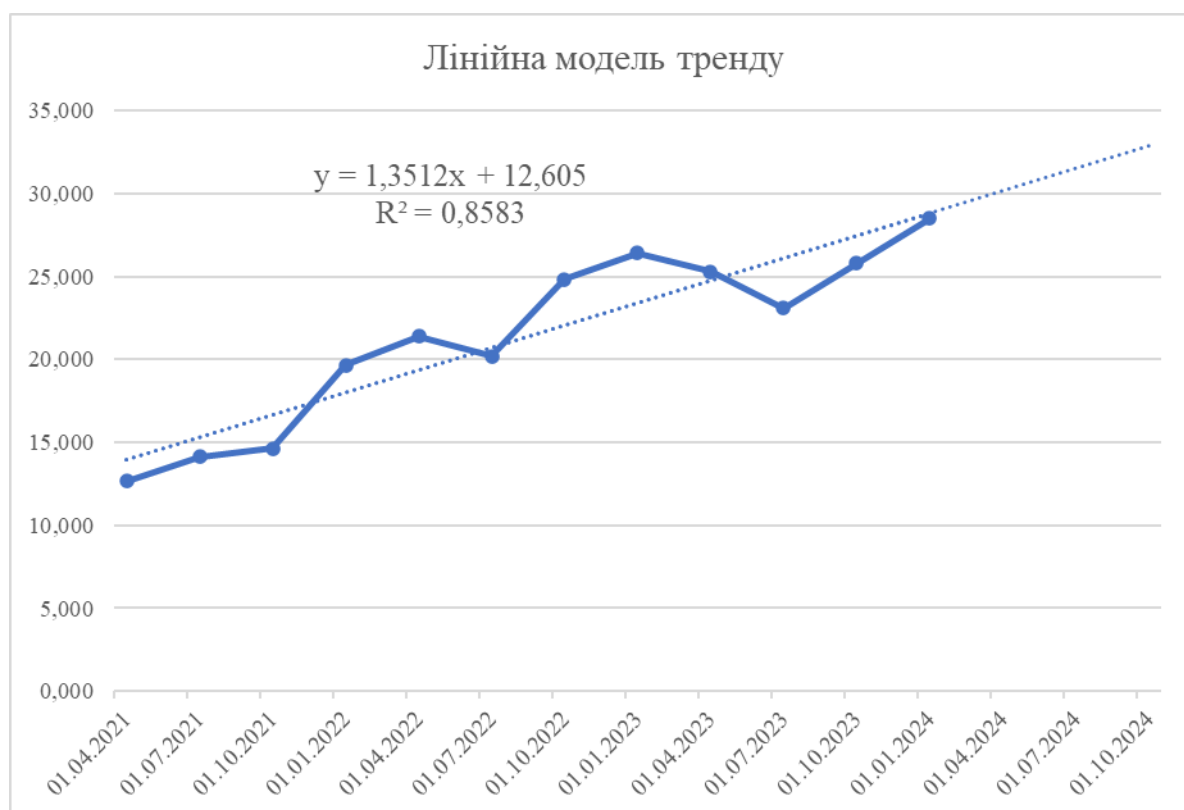

Рисунок 2.5 – Лінійна модель тренду обсягу кредитного портфелю
АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу

Обсяг кредитного портфелю міжнародного бізнесу АТ «Райффайзен банк» за 2021-2024 рр. має позитивну динаміку. З 2021 по 2022 рр. спостерігалось збільшення кредитування, особливо помітне в 2022 році під час воєнного стану. Обсяг кредитування міжнародного бізнесу в цей період досягає 26,417 млн. грн. Це може бути пов'язано з підтримкою державних програм. В 2023 році відбувається зниження кредитного портфелю міжнародного бізнесу до 23,107 млн. грн. з подальшим зростанням до 28,511 млн. грн. на кінець року. Прогнозується подальше зростання кредитів міжнародному бізнесу в 2024 році. Прогнозовані значення обсягу кредитування міжнародного бізнесу для періоду на 01 квітня 2024 року очікуються на рівні 30,173 млн. грн.; на 01.07.2024 – 31,52 млн. грн.; на 01.10.2024 – 32,867 млн. грн.

Рисунок 2.6 – Поліноміальна модель тренду обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу

Прогнозовані за допомогою поліноміальної моделі тренду значення обсягу кредитування міжнародного бізнесу для періоду на 01 квітня 2024 року очікуються на рівні 26,937 млн. грн.; на 01.07.2024 – 26,798 млн. грн.; на 01.10.2024 – 26,446 млн. грн.

Рисунок 2.7 – Експоненціальна модель тренду обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу

Прогнозовані за допомогою експоненціальної моделі тренду значення обсягу кредитування міжнародного бізнесу для періоду на 01 квітня 2024 року очікуються на рівні 32,383 млн. грн.; на 01.07.2024 – 34,684 млн. грн.; на 01.10.2024 – 37,149 млн. грн.

Таблиця 2.12 – Моделі прогнозування обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу

Показник	Рівняння регресії	Величина достовірності апроксимації
1	2	3
Y лінійна	$y = 1,3512x + 12,605$	$R^2 = 0,8583$
Y поліноміальна	$y = -0,1064x^2 + 2,7338x + 9,3794$	$R^2 = 0,9079$
Y експоненціальна	$y = 13,265e^{0,0687x}$	$R^2 = 0,8074$

У таблиці 2.12 представлені результати моделювання ліній трендів обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу. Прогнозовані значення та відповідні оцінки кредитування міжнародного

бізнесу представлені в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Прогнозні значення показників обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу, млн. грн.

Період прогнозу	Y лін. (млн. грн)	Y поліном. (млн. грн)	Y експон.(млн. грн)
1	2	3	4
1.04.2024	30,173	26,937	32,383
1.07.2024	31,52	26,798	34,684
1.10.2024	32,867	26,446	37,149

Лінійна модель тренду має високий показник достовірності апроксимації R^2 (0,8583), що свідчить про те, що вона досить добре пояснює варіацію даних. Проте поліноміальна модель має ще більший показник R^2 (0,9079), що означає, що вона є кращою у відображенні даних, ніж лінійна модель. Показник R^2 для експоненціальної моделі (0,8074) є меншим, ніж для лінійної та поліноміальної моделей. Це може свідчити, що ця модель менше підходить для прогнозу.

Таким чином, використовуючи поліноміальну модель тренду, можемо спрогнозувати зниження обсягу кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу до 26,937 млн. грн станом на квітень 2024 року. Очікується подальше поступове зниження кредитування міжнародного бізнесу до 26,798 млн. грн. станом на 1 липня 2024 року та 26,446 млн. грн. – на 1 жовтня 2024 року.

2.5 Пропозиції щодо удосконалення кредитування зовнішньоекономічної діяльності АТ «Райффайзен банк»

Зовнішньоекономічна діяльність є ключовим елементом сучасної економічної системи, який відіграє важливу роль у розвитку національної економіки та зміцненні міжнародних економічних зв'язків. Для банків це відкриває нові можливості, але й створює додаткові виклики у сфері кредитування, пов'язані з управлінням ризиками, адаптацією до міжнародних стандартів та забезпеченням відповідності до регулятивних вимог.

Удосконалення кредитування зовнішньоекономічної діяльності банку

включає розробку організаційно-економічних методів та підходів до підвищення ефективності кредитування зовнішньоекономічної діяльності в умовах військового стану [5; 13].

1. Оптимізація маркетингової стратегії.

Покращення маркетингової стратегії допоможе долучити нових клієнтів. Мета полягає у створенні ефективної маркетингової кампанії, спрямованої на зацікавленість міжнародних підприємств в кредитних послугах АТ «Райффайзен банк». Пропонується зосередитися на ключових учасниках ринку, аналізувати їх фінансову стабільність і пропонувати конкурентні умови кредитування [33].

2. Персоналізований підхід до кредитування міжнародних підприємств.

Для покращення ефективності кредитної діяльності в АТ «Райффайзен Банк» важливо використовувати міжнародний досвід і застосовувати індивідуальні стратегії кредитування. Це передбачає адаптацію загальних підходів до кредитування, враховуючи особливості різних секторів економіки та можливості погашення зобов'язань для кожного клієнта.

3. Оптимізація програм кредитування для міжнародного бізнесу.

У сучасних умовах військових дій в Україні, підприємства та корпоративні клієнти шукають можливості фінансування для збереження та розвитку своєї діяльності. Пільгові кредитні програми, які вже застосовуються українськими банками, можуть стати ключовим інструментом для стимулювання бізнесу в цих складних умовах. Важливо вивчати зарубіжний досвід стимулювання кредитування для ідентифікації потенційних напрямків покращення кредитних умов в Україні. Також, фінансові інструменти, такі як овердрафт та факторинг, можуть стати ефективними альтернативами традиційного кредитування для оптимізації робочого капіталу [14].

4. Менеджмент кредитних ризиків.

В умовах поточного військового конфлікту управління кредитними ризиками та непрацюючими кредитами стає ключовим завданням для АТ «Райффайзен Банк». Серед основних заходів необхідно розширювати

арсенал фінансових показників для оцінки фінансової стабільності клієнтів. Це допоможе підвищити точність прогнозування поведінки позичальників. Паралельно, важливо впроваджувати систематичний моніторинг дотримання кредитних угод, покращувати фінансовий контроль над позичальниками. Для захисту від кредитного ризику доцільно використовувати такі методи як лімітування кредитів, аналіз кредитоспроможності позичальників та забезпечення кредитів. Реалізація цих заходів допоможе зменшити ризик неповернення або повернення кредитів пізніше встановлених термінів [10].

5. Робота з проблемними кредитами.

Еволюція систем управління проблемними кредитами вимагає інноваційних підходів. Основними напрямками є розширення кредитних відносин, включення держави як стратегічного союзника та інтеграція цифрових технологій. Цифрові платформи для кредитних операцій можуть значно полегшити класичні методи реструктуризації, скасування або стягнення заборгованості.

Основні методи скорочення проблемного кредитування, які вже успішно застосовуються за кордоном:

- короткострокова реструктуризація – перенесення короткострокових зобов'язань на майбутній період без зниження їх вартості;
- довгострокова реструктуризація – розподіл платежів на довший термін для зниження загальної очікуваної вартості;
- юридичні дії – звернення до суду або позасудові заходи для стягнення застави або гарантії кредиту;
- ініціювання процедури фінансової неспроможності – ліквідації або реорганізації боржників;
- анулювання боргів – видалення з балансу банку проблемних кредитів, які повністю покриваються резервами;
- продаж третій стороні – після покупки проблемних активів, інвестори вживають заходів для стягнення заборгованості;
- передача кредитів державним організаціям – застосовується у випадках

системних криз для реалізації комплексних стратегій зменшення ризиків [9; 31].

6. Створення додаткових послуг.

Щоб бути на крок попереду конкурентів, банк повинен не тільки надавати стандартні банківські послуги, але й розширювати свою пропозицію. Такою пропозицією може бути створення об'єднання на базі своїх існуючих клієнтів-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та використання його як ефективний інструмент для приваблення нових клієнтів. Це може включати пошук партнерів для іноземного бізнесу, консультації з питань зовнішньоекономічної діяльності, підтримку спільноти і проведення форумів для підприємств, які активно працюють на міжнародному ринку [9].

Таким чином, ефективність діяльності банку та його прибутковість в значній мірі залежать від якості оптимізованого кредитного портфеля. У сучасних кризових умовах розвитку банківської системи відсутність максимізації прибутку за рахунок високоризикових вкладень стає дедалі важливішою. Замість цього, банк повинен реалізувати збалансовану кредитну політику, яка враховує різні варіанти кредитування та дозволяє досягти запланованих результатів при мінімальних втратах і найнижчому кредитному ризику. Впровадження перелічених заходів рекомендовано для підвищення ефективності кредитування міжнародного бізнесу в АТ «Райффайзен Банк».

Отже, протягом 2020-2022 рр. АТ «Райффайзен Банк» показав стабільне зростання активів, власного капіталу та зобов'язань, що свідчить про його активний розвиток та фінансову потужність. Однак, зниження прибутку у 2022 році та зростання ризиків, особливо в контексті військових дій, вказують на потребу в удосконаленні стратегій управління кредитними ризиками. Аналіз кредитного портфелю свідчить про стабільне зростання кредитування в деяких секторах економіки, але й існують певні ризики, зокрема, зростання кредитного ризику у міжнародному секторі. У цілому, банк показує позитивну динаміку розвитку, тому необхідно акцентувати увагу на оптимізації витрат та управлінні ризиками для забезпечення довгострокової стабільності і росту.

ВИСНОВКИ

Таким чином, написання роботи та виконання поставлених завдань, дозволило зробити наступні висновки:

– Сутність організації банківського кредитування полягає у послідовності кроків, спрямованих на отримання прибутку для банку та бізнесу, через надання фінансових ресурсів на певних умовах та забезпеченням їх повернення.

– Особливості організації кредитування міжнародного бізнесу включають валютні операції, кореспондентські відносини з іноземними банками, участь у міжнародних платіжних системах та високий рівень кваліфікації працівників з професійних знань.

– Ефективність кредитування міжнародного бізнесу полягає в отриманні прибутку банком та підтримці національних компаній у розширенні діяльності та зміцненні їх позицій на глобальному ринку. Це сприяє збільшенню експорту, підвищенню прибутковості та загальному економічному розвитку країни.

– АТ «Райффайзен банк» утримує лідируючі позиції на ринку банківських послуг України. Стабільне зростання активів та збільшення власного капіталу свідчить про активний розвиток та підвищення фінансової стійкості. Зростання зобов'язань свідчить про активне використання зовнішніх фінансових ресурсів та збільшення обсягів банківської діяльності. Значну частку в структурі пасивів банку займають клієнтські кошти. Чистий процентний дохід за аналізований період продемонстрував значне зростання, що може свідчити про успішність банку в кредитуванні. Зниження прибутку в 2022 році пов'язане з військовим станом в країні та нестабільним економічним положенням.

– Аналіз кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» за період з 2020 по 2022 рр. демонструє стабільне зростання кредитування великих підприємств (78% від загального портфелю в 2022 р.). Структура кредитування за галузями показує деяку диверсифікацію, але більшість кредитів концентрується в

секторах торгівлі, сільського господарства та харчової промисловості. Обсяг кредитування цих галузей зростає до 63,38% у 2022 р., а у секторах послуг, нерухомості та будівництва знижується, що може бути пов'язано з економічними умовами. Зниження частки довгострокових кредитів (на 68,45% у 2022 р. порівняно з 2021 р.) вказує на зміни в структурі портфеля через фінансову нестабільність. Частка непрацюючих кредитів показує стрімке зростання з 1 569 471 у 2020 році до 10 299 620 у 2022 році, що є серйозним сигналом про проблеми з відшкодуванням кредитів.

– АТ «Райффайзен банк» продемонстрував розширення кредитного портфеля в міжнародному бізнес-секторі протягом останніх трьох років (з 12 443 706 тис. грн. у 2020 р. до 22 174 658 тис. грн. у 2022 р.) Обсяг кредитного портфелю міжнародному бізнесу на 2022 р. становить 31% від загального портфелю. Однак, збільшення непрацюючих кредитів, особливо в міжнародному секторі (до 3 674 570 тис. грн. у 2022 році, що є 5,15% від загального портфелю та 35,68% від всіх непрацюючих кредитів), вказує на необхідність ретельного аналізу та управління ризиками.

– Прогнозований обсяг кредитного портфелю АТ «Райффайзен банк» в системі міжнародного бізнесу станом на 01.04.2024 р. складатиме 26,937 млн. грн. з подальшим зниженням до 26,798 млн. грн. на 01.07.2024 р. та 26,446 млн. грн. станом на 01.10.2024 р.

– Для удосконалення кредитування зовнішньоекономічної діяльності АТ «Райффайзен банк» доцільно покращити маркетингову стратегію для залучення нових клієнтів. Застосування персоналізованого підходу, оптимізація програм кредитування та надання додаткових послуг, таких як консультації з зовнішньоекономічної діяльності, може стати конкурентною перевагою. Розвиток інноваційних підходів, зокрема цифрових технологій, в управлінні кредитами допоможе вдосконалити кредитний процес. Застосування додаткових показників для оцінки фінансової стабільності допоможе підвищити точність прогнозування поведінки позичальників та мінімізувати кількість непрацюючих кредитів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикризове управління національною економікою : монографія / І. Малий та ін. Київ : КНЕУ, 2017. 368 с.
2. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси : навчальний посібник. Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2017. 310 с.
3. Вдовенко Л. О. Методичні підходи оцінки ефективності кредитних відносин. Економіка та суспільство. 2018. № 17. С. 518–523.
4. Войнова Є. І. Конкурентоспроможність банків України на світовому ринку банківських послуг. Вісник ТНЕУ. 2018. № 4. С. 81–98.
5. Волкова В. В. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. Економіка і організація управління. 2021. № 2 (42). С. 76–85.
6. Горпініч І. М. Загальні стадії процесу кредитування. Економічне зростання в епоху соціальних трансформацій: матеріали II міжнародної наук.-прак. конф. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. С. 72–75.
7. Гроші та кредит : підручник / за ред. Б. С. Івасіва. Київ : КНЕУ, 2007. 528 с.
8. Гуцал І. С. Дієвість кредитного механізму в економіці України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.04.01. Київ, 2014. 29 с.
9. Демчук Н. І., Коваль А. М. Менеджмент кредитного портфеля банку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. № 23. С. 154–157.
10. Жмурко І. В. Основні напрями підвищення ефективності банківського кредитування в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 15. С. 519–525.
11. Іршак О. С, Лещук І. Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору економіки. Причорноморські економічні студії. 2018. № 34. С. 145–149.

12. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика : навчальний посібник / за ред. Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 578 с.
13. Король М., Баженова О., Король І., Старченко Г., Баженов В., Банна О. Реалії та результативність функціонування української банківської системи. ФКДПТП. 2022. № 3, С. 16–29.
14. Кредити під час війни: банки України дали невтішний прогноз. Уніан. URL : <https://www.unian.ua/economics/finance/kredit-pid-chas-viynibankiukrajini-dali-nevtishniy-prognoz-12024924.html> (дата звернення 27.04.2024)
15. Крупка М.І. Теоретичні аспекти управління механізмом кредитування довгострокових програм розвитку економіки в Україні. Фінанси України. 2007. № 1. С. 43–57.
16. Лагутін В. Д. Кредитування : теорія і практика : навчальний посібник. Київ : Знання, 2011. 215 с.
17. Лалакулич М. Ю. Механізм сучасного банківського кредитування та його складові. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №7. С. 35–38.
18. Ляхор С. Дослідження міжнародної підприємницької діяльності її сутності та форм. Політ. Сучасні проблеми науки : тези доповідей XXII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Національний авіаційний університет. Київ, 2022. С. 25–26.
19. Мангушев Д. В., Мамедов М. Х. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств на прикладі АТ «ПУМБ». Соціальна економіка. 2020. № 59. С. 118–123.
20. Міжнародний менеджмент : навчальний посібник / Юхименко П. І. та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
21. Офіційний сайт АТ «Райффайзен банк». URL : <https://raiffeisen.ua/> (дата звернення 27.04.2024)
22. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL : <https://minfin.com.ua/> (дата звернення 27.04.2024)

23. Офіційний сайт Національного Банку України. URL : <https://bank.gov.ua/> (дата звернення 27.04.2024)
24. Правдиковська І., Дорошенко Н. Вплив війни на банківську систему України. Молодий вчений. 2022. № 9 (109). С. 150–153.
25. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 №2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 27.04.2024)
26. Сидоренко В. А. Проблеми теорії і практики організації кредитного процесу в комерційних банках України : монографія. Київ : УБСНБУ, 2021. 195 с.
27. Сищук А. А. Інтеграція банківських систем України та ЄС як чинник розвитку міжнародного бізнесу. Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2014. № 14. С. 147–152.
28. Стубайло Т. С. Удосконалення кредитних відносин комерційних банків із позичальниками: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.08.00. Київ, 2020. 19 с.
29. Ткач І. І. Моделювання кредитного процесу в банківських установах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.03.02. Львів, 2015. 23 с.
30. Файчук О. М., Сидоренко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник. Київ, 2016. 247 с.
31. Харченко А. М. Кредитний портфель банків України : аналіз, фактори, тенденції. Вісник університету банківської справи. 2020. № 2. С. 54–60.
32. Хомутенко Л. І. Вплив глобалізаційних процесів на ринок банківських послуг України. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи : зб. наук. праць. Суми, 2014. № 38. С. 270–286.
33. Шталь Т. В., Астахова І. Е., Козуб В. О. Міжнародний маркетинг : навчальний посібник. Харків, 2019. 275 с.